

VIENYBĖ LIETUVNIKU

Literatūros, mokslo ir politikos sanvaitinis laikraštis.

Nr. 33.

Plymouth, Pa., 15 d. Rugpjucio (August) 1900 m.
ENTERED AS SECOND CLASS MATTER AT THE POST OFFICE AT PLYMOUTH, PA.,

Metas XV.

Rasiant apie permainymą adresu būtina reikia atsiųsti ir senąjį adresą. Dėl norinczių pamatyti mūsų laikraštį siunčiame vieną numerį dykai. Prenumerata turi būti iš viršaus apmokėta.

THE WEEKLY

„Vienybė Lietuvniku“

APPEARING EVERY WEDNESDAY

The only Lithuanian „NEWSPAPER“ in PLYMOUTH, PA. Represents the interest of more than 300,000 Lithuanians in the United States. Subscription only Two Dollars per year.

RATES OF ADVERTISING.

ONE LINE ONCE.....	\$0.25
ONE INCH ONCE.....	\$1.00
ONE INCH, ONE YEAR.....	\$10.00

all communications must be addressed

J.J. Paukštis & Co. Plymouth, Pa.,
The Printing Office of „Vienybė Lietuvniku“ executes the cheapest, promptest and most correct printing in lithuanian language:
JOB PRINTING in all modern languages.

„Vienybė Lietuvniku“

Išzeina kožną Seređą, Plymouth

KASZTUOJA.

ANT METU AMERIKOJE....	\$2,00
Į UZMARĘ.....	\$3,00

APGARSINIMAI.

Colis apgarsinimo ant metų	\$10,00
Viena eilutė smulkiom raidėm	25c
Už colį vieną sykį garsinant	010c
Pajieszkėjimai: už vieną sykį	50c,
Du sykius garsinant	75c.
Tris sykius [už vieną dolerį]	100c.

Plačiau kitaip nesiunčia, kaip tik per MONEY ORDER, arba registruotose gromatose ant szito antraszo:

J.J. Paukštys & CO.
224 East Main Str.,
Plymouth, Pa.

SPAUSTUVE.

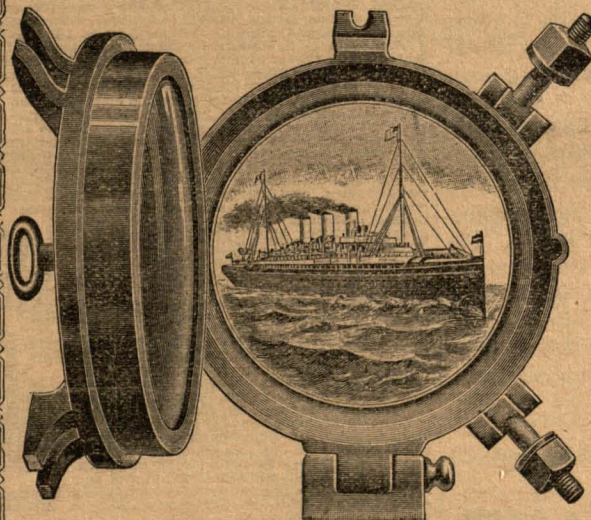
„Vienybes Lietuvniku“

224 E. Main Street, PLYMOUTH, PA.

Spausdinasi visokios knygos, konstitucijos dėl draugyszių, apgarsinimai, tikietai, bilos, gromatos ir kiti visoki darbai. Darbas atjiekamas greitai ir pigiai.

PARDUODA LAIVAKORTES

* Ant visu kialiū geriausiu ir greičiausių laivų *

Siunčia pinigų į visas svieto dalis greitai ir pigiai. Norintis kad jo piningai siunčiamai į tėvų nepražutų ir kūr greičiausiai nueitų tegul kreipiasi pas mumis

Po TOKIU
ADRESU

J.J. Paukštis & Co.

(P. O. Box 1018) 224 East Main str. PLYMOUTH, PA.

Lietuvizskas ir Lenkizskas **Kromas** visokių szviežių tavo rū. Taipogi pardūda szipkortes į visas dalis svieto, ant greičiausių ir drucziausių laivų. Išzmaino visokius piningus, o ir nusiunčia į užmarę, tiesiog į namus greitai ir pigiai.

Tam. A. Butkevyczius,
NANTICOKE, PA.

FRANK KOONS

Hotelis ir Restauracija

88 E. Market str.
Wilkes Barre, Pa.

{ Prieszais dypa }
{ L. V. gelžkelio }

Keleiviams geriause nakvune.

PRZESZŁO 25 LAT
używają wszystkie narody świata
na

REUMATYZM,

NEURALGIE i podobne choroby,
wyrabiany na podstawie ściślych
NIEMIECKICH
PRAW MEDYCZNYCH,
szlawnny Dr. RICHTERA
„KOTWICZNY“

PAIN EXPELLER.

NIE MA NIC LEPSZEGO! Prawdziwy tyłko ma „KOTWICE“ za markę ochronną
F. Ad. Richter & Co., 215 Pearl St., New York.
31 MEDALI ZŁOTYCH i innych
13 fili. Własne fabryki szkła.
25 ct. i 50 ct. Uznaje go i poleca:
najszlawniejsi lekarze, właściciele szkladów artecznych duchowni i inne znakomite osoby. Blizsze szczezłoty u F. A. Richtera & Co.
215 Pearl St. N. Y.

DR. RICHTERA
KOTWICZNY STOMAKAL najlepszym szrodkiem na kolki niestrawnosć, choroby żolądka.

Daktarka.
Johanna Zelviene.

Vienintėliė lietuviszka daktarka gydo visokias ligas. Offisas ir gyvenimas: ant kampo Centre Ave. ir Church ulyezių. PLYMOUTH, PA.

Offisas { nū 7 iki 9 ryto,
nū 12 iki 1 po piet,
a idarytas { nū 6 iki 8 vakaro.

Mėsinyczia
Adomo Adzgaucko,

Užlaiko kasdien szviežią mėsą, kiau-lieną, verszieną, jautieną, avinczieną, kumpiai szvieži rukyti, deszrų visokių galima gauti dideliam pasirinkime.

teipogi užlaikau mil-tų, cukriaus, kavos, arabatos, žuvų, silkių, surio ir visko kas tikt yra reikalinga žmogui dėl maisto ir už pigesnę prekę nei kaip pas kitus visi pas Ad. Adzgaucka
220 E. Main Street,
PLYMOUTH, PA.

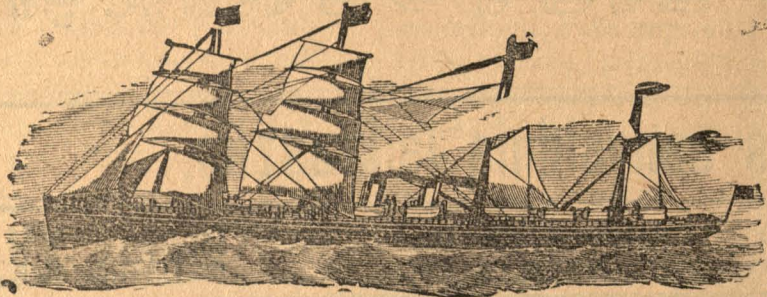
Max Kobre

Successor to

KOBRE & HERSCHMANN

Litewski i Polski **BANK**

40 Canal Str.,—142 Division Str., New York

Prieteliai! dūdu jums žinia, kad mes pardūdam Szifkortes ant visų greičiausių laivų už pigiausią prekę. Esu užtvirtintu agentu ant linijų North German Lloyd Bremeno; Hamburg Amerikan Line Hamburgo; Red Star Line, Antverpo ir Nitherlands Lines Roterdamo. Siunziamė pinigūs, kuriūs jusų prieteliai gauna į 15 dienų. Musų kantorjoje galite susišnekėti lietuvizškai ir lenkiskai. Ateikite ir persiliudikite, kad mes per 25 metus su kožu apsiėjome teisingai. Teiposgi pardūdamė tikietus ant visų geležinkelių Amerikoje ir Europoje.

KANTORAI MUSŲ EUROPOJE YRA TOKI

31 Admiralitatstrasse Hamburg. 46 Heerdenthorsteinweg Bremen.
20 Maaskade Rotterdam.

LINKSMAN NAME MUZIKA VIS YRA

Už \$500 PIANO ARBA \$250 VARGONUS daugelis žmonių negal nusipirkti nei moka ant jų grajyti. HOME MUSIC Box užima jų vietą ir delei pigumo gali ir vargingiausias žmogus nusipirkti. Grajija taja muzika net sunkiausias kompozicijas. Kompozicijos yra išdirbtos ant plieninių volelių, kurie turi plieninius dantis, o ne kokius popieriinius arba kitokius. Turi meilų balsą ir nudūda kaip

vargonai. Grajija visas dainas, kurios palinksmina senus ir serganečius. Bovija visą draugystę gražiausiais valcais, polkomis, kadriliais ir t. t. Pagelbsti dainavimui visų populiariškų dainų. Linksmi bova vaikams. Ji grajija per 1000 visokių kompozicijų. Yra tai apdvyvntinas iszradimas. Tukstanczius paliudijimų turime nū užganėdintų pirkejū. „Teip daug visai nesitikejome“ sako jie. Tai yra tikrai pigi muzika. Su viskūm sveria 16 svarū. KASZTUOJA TIKTAI \$6,00 gražioje skrynūtėje su kompozicijoms. Nusiusim jums gaaė \$3,00 per Expressą. Agentai gerai užpelno. Greitai parsidūda. Atsiuskite už 2 ct. markę dėl katalogo ir tt.

STANDARD Mfg. Co., 45 Vesey St., New York; P. O. Box 2853, dept. 64

Skaityk su atyda!

Pirmas Lietuvizskas **BRAVORAS** Suvienytose Valstijose Sziaurinė Amerikos, kuriame iszdirba geriausė ALŲ PORTERŲ ir ELIŲ.

Nes yra daromas isz grynų javų ir geriausių apfinių, norint ir geiaant truputį užsilinksmini bet galvos neskauda, nes jame nėra jokių primaiszytų kvarbų nė proszky.

Todėlgi perkantieji ir padavėjai (karcziamnikai) visados reikalaukite Lietuvizsko

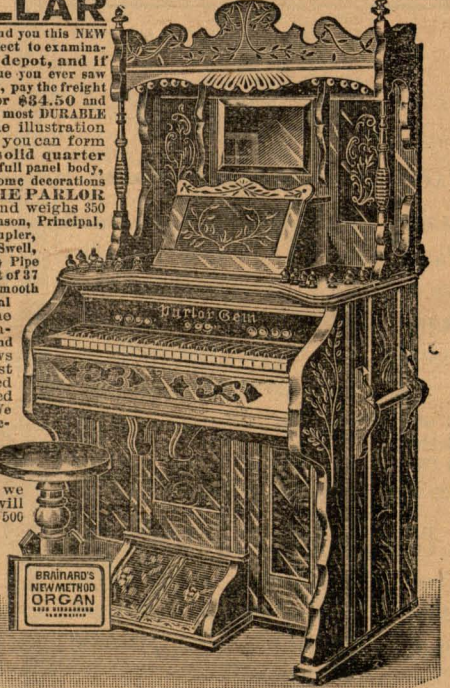
laus: — viena jog yra geriausias alus, o antra teip darydami suszelpsite aavo Vientauczius lietuvius.

POLISH--LITHUANIAN BREWING CO.

DANVILLE, PENN., A.

SEND US ONE DOLLAR

Cut this ad. out and send to us with \$1.00, and we will send you this NEW IMPROVED PARLOR GEM ORGAN, by freight C. O. D., subject to examination. You can examine it at your nearest freight depot, and if you find it exactly as represented, the greatest value you ever saw and far better than organs advertised by others at more money, pay the freight agent **OUR PRICE \$35.50**, less the \$1.00 deposit, or \$34.50 and freight charges. **THE PARLOR GEM** is one of the most DURABLE AND SWEETEST TONED instruments ever made. From the illustration shown, which is engraved direct from a photograph you can form some idea of its beautiful appearance. Made from solid quarter sawed oak or walnut as desired, perforated key slip, full panel body, beautiful marquetry design panels and many other handsome decorations and ornaments, making it the VERY LATEST STYLE. **THE PARLOR GEM** is 6 feet high, 42 inches long, 23 inches wide and weighs 350 pounds. Contains 5 octaves, 11 stops, as follows: Diapason, Principal, Dulciana, Melodia, Celeste, Cremona, Bass Coupler, Treble Coupler, Diapason Forte and Vox Humana; 2 Octave Couplers, 1 Tone Swell, 1 Grand Organ Swell, 4 Sets of Orchestral Toned Resonators, Pipe Quality Reeds, 1 Set of 27 Pure Sweet Melodia Reeds, 1 Set of 37 Charmingly Brilliant Celeste Reeds, 1 Set of 24 Rich Mellow Smooth Diapason Reeds, 1 Set of Pleasing Soft Melodious Principal Reeds. **THE PARLOR GEM** action consists of the Celebrated Newell Reeds, which are only used in the highest grade instruments; fitted with Hammond Couplers and Vox Humana, also best Dolzo felts, leathers, etc., bellows of the best rubber cloth, 3-ply bellows stock and finest leather in valves. **THE PARLOR GEM** is furnished with a 10x14 beveled plate French mirror, nickel plated pedal frames, and every modern improvement. We furnish free a handsome organ stool and the best organ instruction book published.

GUARANTEED 25 YEARS. With every PARLOR GEM ORGAN we issue a written binding 25-year guarantee, by the terms and conditions of which if any part gives out we repair it free of charge. Try it one month and we will refund your money if you are not perfectly satisfied. 500 of these organs will be sold at \$35.50. **ORDER AT ONCE. DON'T DELAY.**

OUR RELIABILITY IS ESTABLISHED If you have not dealt with us ask your neighbor about us, write to the publisher of this paper or Metropolitan National Bank, or City Nat. Bank, of Chicago; or German Exchange Bank, New York; or any railroad or express company in Chicago. We have a capital of over \$700,000.00, occupy entire one of the largest business blocks in Chicago, and employ nearly 2,000 people in our own building. **WE SELL ORGANS AT \$22.00 and up; PIANOS, \$115.00 and up; also everything in musical instruments at lowest wholesale prices. Write for free special organ, piano and musical instrument catalogue. Address, (Sears, Roebuck & Co. are thoroughly reliable.—Editor.) SEARS, ROEBUCK & CO. (Inc.), Fulton, Desplaines and Wayman Sts., CHICAGO, ILL.**

SEND NO MONEY

WITH YOUR ORDER, cut this ad. out and send to us, and we will send you **OUR HIGH GRADE DROP CABINET BURDICK SEWING MACHINE** by freight, C. O. D., subject to examination. You can examine it at your nearest freight depot and if found perfectly satisfactory, exactly as represented, equal to machines others sell as high as \$60.00, and **THE GREATEST BARGAIN YOU EVER HEARD OF, pay Special Offer Price \$15.50** your freight agent our

and freight charges. Machine weighs 120 pounds and the freight will average 75 cents for each 500 miles. **GIVE IT THREE MONTHS' TRIAL** in your own home, and we will return your \$15.50 any day you are not satisfied. We sell different makes and grades of Sewing Machines at \$8.50, \$10.00, \$11.00, \$12.00 and up, all fully described in our Free Sewing Machine Catalogue, but \$15.50 for this DROP CABINET BURDICK is the greatest value ever offered by any house.

BEWARE OF IMITATIONS by unknown concerns who copy our advertisements, offering unknown machines under various names, with various inducements. Write some friend in Chicago and learn who are reliable and who are not. **THE BURDICK** has every MODEL IMPROVED, EVERY GOOD POINT OF EVERY HIGH GRADE MACHINE MADE, WITH THE DEFECTS OF NONE. Made by the best makers in America, from the best material money can buy.

SOLID QUARTER SAWED OAK DROP CABINET, piano polished, closed (head dropping from sight) to be used as a center table, stand or desk, the other open with full length table and head in place for sewing. & fancy drawers, latest 1900 skeleton frame, carved, paneled, embossed and decorated cabinet finish, finest nickel drawer pulls, rests on four casters, adjustable treadle, genuine Smyth iron stand. Finest large High Arm bobbin winder, adjustable bearings, patent tension liberator, improved loose wheel, adjustable pressure foot, improved shuttle carrier, patent needle bar, patent dress guard, head is handsomely decorated and ornamented and beautifully nickel trimmed. **GUARANTEED** the lightest running, most durable and nearest noiseless machine made. Every known attachment is furnished and our Free Instruction Book tells just how and you can run it and do either plain or any kind of fancy work. A 20-Years' Binding Guarantee is sent with every machine. **IT COSTS YOU NOTHING** to see and examine this machine, compare it with those your storekeeper sells at \$40.00 to \$60.00, and then if convinced that you are saving \$25.00 to \$40.00, pay your freight agent the \$15.50. **WE TO RETURN YOUR \$15.50** if at any time within three months you say you are not satisfied. **ORDER TO-DAY. DON'T DELAY.** (Sears, Roebuck & Co. are thoroughly reliable.—Editor.)

Address, **SEARS, ROEBUCK & CO. (Inc.) Chicago, Ill.**

visokias knygas,

lietuvizskas, taip dvasizskas kaip ir mokslizskas, taipgi ir laikraszcius; kaipo tai: „Varpa“, „Ukininką“ ir „Tėvynės Sargą“, visus tris kartu imant ant 1900 m. gaunama už \$3 dol. Katalogą knygų ir laikraszcius ant paziuros pisiuncziu dovanai. Užprasiant knygas arba laikraszcius, reikia sykiu ir pinigūs prisiusti. *Jurgis Lapinas
Tilžėje — Tilsit
Ostpr. Germany.*

Kasnori gero tavo ro gauti ir skanaus gėrymo ragauti. tegu atsilanko pas **Joną Žukaucką** Pl mouth, Pa.

BRAVORAS.

(CITY BREWERY CO.)

Kuriame iszdirba skaniausią, geriausią ir sveikiausią ALŲ ELIŲ ir PORTERŲ

Po No 600 iki 612 Pearl str.

ELIZABETH N. J

PETER BREIDT

Locninikas.

AGENTAS

assekuravojimo NAMŲ ir visokių DAIGTŲ nū gnieis

GEO. GWILLIAM, agentas.

Main str. Plymouth, Pa.

PERŽVALGA.

— „Ukininkas“ pranesza, kad Sasnavos (netoli Senapišės) giedoriai, vyrai ir mergos, sustraikavo dėlto, kad klebonas pagal papratimą jiems neiszkėlė baliuko 3 dieną velykų, kuris nuo senovės buvo priprastas.

— Berzelio 5 dieną žandari darė kratą pas ukininką Valeikį, Tetervikų sodžiuje, Pasvalio parapijoi. Ar ką rado, nežinia.

— Palangoje, szale Byrutės kalno, gyventojai kasdami szulinį prikasę senoviszką lietuviszką stabmeldiszką aukurą, ant kurio vaidelytės sergėjo rusanczią ugnį deganczią ant garbės dievo Perkuno. Isz tos vietos dabar iszeinaš gazas ar kerosynas ir degas jau kelios sanvaitės, kaip pranesza lenkiszki laikraszcziai. Gal atsirado gamtiszkos versmės gazo arba kerosyno?

— Jau neiszsitenka Lietuvoje judoziai, tai kraustosi Amerikon, kad iszkliutu per sekiojimų. Tokis tai judozius Petras Sinkevicius atvyko praėjusiam pavasaryje Amerikon isz Macziunų kaimo, Prienų parapijos. Jisai yra apie 25 metų, vidutinio augumo, nekiek szvolios kalbos. Budamas jis tėvynėje pavogė vienam tautieciui visus lietuviszkus rasztus ir pasakui gandino apskundimu žandarams, vienok nesuspėjęs atlikti tojo judoziszko darbo iszsineszino Amerikon. Dėlto kur jis nepasirodytų, lietuviai lai pasisaugoja nuo jo nepriimdami prie draugyszių ir tt. Kas apie jį žinotu, tegul pranesza į laikraszcziaus.

— Tilžėje tapo nusudytas Otto v. Mauderodė, iszleistojas „Tilsiter Allgemeine Zeitung“ ant 500 markių baudos, o redaktorius Spangenbergis ant 200 mk. ir p. Brandt isz Berlyno ant dviejų mėnesių kalėjimo, už rasztą, kuriame

tapė iszrodyta, kad valdzia turi įsitaisiusi tokius daktarus, kurie pagal valdzios reikalavimą iszduoda paliudyjimus, padarydami sveikus žmones protiszkais ligoniais. Brandtas raszė tą rasztą reikale apgynimo Dr. Bruozio, kuriam valdzia užgynė gydymą ligonių, privesdamas daktarų apsirikimus daugelyje kartų. Paveikslan Tilžės miesto buvęs policijos virszininkas, Witschel, kuris gaudydavo Tilžėje lietuvių knygneszius ir iszduodavo maskoliams, neteisei prisiekęs 4 metus sunkių darbų kalėjimo užpelnęs, tapo už beprotį iszrastas ir paliuosuotas nuo baudos, kuris dabar sau sveiks Berlyne gyvena, o kuriam valdzios daktarai tik pusę metų gyventi tedaleido, nors jau 4 metai po to atsitikimo praėjo. Kur spēka, czia ir tiesa.

— Plaszkuiuose, Tilžės paviete, buvo paszventinimas naujos liuteroniszkos bažnyczios 17 Liepos, ant kurios tai iszkilmės buvo gubernatorius, pavieto virszininkas ir kareiviszka draugystė. Vyskupas Gudas laikė ir lietuviszką miszią po pietų, bet žmonės jo kalbos nesuprato. Žmonelių lietuvių isz visur buvo labai daug atvykusių ir džiaugėsi isz savo mielosios valdzios, kuri jiems visur gelbsti greičiaus į vokiecpalaikius pavirsti. Lietuviszkos grynoms miszios jie nei nereikalavo, nes jug vokiszka jau biskį permano. Gubernatorius 6 bažnytrocziams garbės ženklus (blekes) prikabino, ir po visai iszkilmei tapė vokiecziams iszkeltas dar balius, už kurį parapija 400 markių užmokėjo.

— „Lietuva“ nurodo negerąją pusę mūsų laikraszczių dėlei neteisingų korespondencijų kaipo ir netinkanczios formos žodžiuose. Tas viskas tiesa, bet su laiku, mums rodo, korespondentai iszsidirbs ir dalykus apraszys teisingai

ir tinkanczioje formoje. Jug korespondentai nėra mokinesis korespondencijas raszyti ir už tai negalima jų kaltinti, sulyginus su kunigų korespondencijoms, kurios esti kartais daug prastesnės formoje ir melagingesnės turinyje, ir tai prakilnesniųjų kunigų raszytos. Korespondencijas galima redakcijose pataisyti, o kitas netaipinti. Kas link kratinėjimo kunigų pamokslų per laikraszcziaus, mums rodo, nevertėtu nuo to atsisakyti. Kada kunigas pasakys gerą pamokslą, isztikrųjų laikrasztis privalo tokį pagirti, bet kada kunigėlis sakyklą paverczia į jrankį savo asabiszkumų, neprideranczių keiksmų, niekinimo gerų o vien tik jam nepatinkamų žmonių ir užmanymų, tai laikraszcziai tylėdami apie tokius daiktus butų lygus žmonių skriaudikai, kaip ir tokie kunigai, dengtu kunigų niekadėjystes. Laikraszczių užduotė jug yra platinti tiesą, dorą ir rupintis apie visuomeniszkus reikalus, prasergėti ją nuo visokių negerų žmonių, kurienori pasinaudoti isz nesuprantaczių žmonių. Kaip atsiliepti apie tokius kunigus, kurie statei liepia muszti geriems katalikams sau nepatinkanczius žmones ir net pesztukų kuopas tveria? Laikraszcziams kritikuojant negerus kunigus ir ju pamokslus, priverczia juos pasitaisyti arba visai nupulti, jeigu žmoniszki jausmai pas juos yra iszgerse, ir tokių gailėtis neprivalu.

— Penkioliktas Susivienijimo seimas bus 9, 10 ir 11 Spalnio Elizabeth'e, N. J.

— Lawrence, Mass. susitvėrė dainininkų draugystė vardan Dr. J. Basanavicziaus. Vyrų prisiraszė 12 o merginų 5. Garbė už tai dainininkams!

† Wilkes-Barre, Pa. 5 d. Ruggjuczio pasimirė Paulius Kalinauckas, 97 metų. Velionis paėjo isz Pasiėkų kaimo, Liudvinavo parapijos,

Savalkų gub. Prigulėjo prie lenkų Związko ir dabar jo moteriszke gaus \$900,00, kuri turi ir 89 metus.

— Philadelphios „The Evening Bulletin“ isz 6 Ruggjuczio pranesza apie suaresztavojimą Antono Jockins, 764 S. 2-nd str., taigi Philados lietuviszkojo kunigaikszeczio, už neteisingą pasilaikymą \$1000, kuriuos jam davė lenkų kunigas Lambert ant nupirkimo vietos bažnycziai ant 3-rd ir Fitzwater str. Bulmistras Harrison kunigaikszę pastatė po \$1,500,00 kaucijos. Ir vėl nelaimė!

Aukos paminklui
Dr. V. Kudirkos.

Isz Foxcroft, Me.

Petras Kraszauckas	-25
Kazimieras Klimaviczia	-10
Jonas Klimaviczia	-10
Vincas Mikalauckas	-10
Julius Kazimierskis	-10
Jurgis Miklaszevicius	-10
Jurgis Tumosa	-10

Buvo \$10,50

Labu \$11,35

Redakcija.

Aukos kankintiniams

A. Staskevicia, Plymouth, Pa.	-25
Buvo	\$3,10
Labu	\$3,35
Redakcija.	

Isz Lietuvos.

Triszkiei. (Kauno gub.). Treti metai jau, kaip klebonas Straupas užsimanė taisyti Triszkių bažnyczią. Lengvu jam buvo, nes atėjęs czia, rado gatavo graszio 1000 rub. surinkta kunigo Karono, buvusio kamendoriaus Triszkių. Tas visiems zinoma, nes kun. Karonas atsisveikindamas su mumis stacziai tai pasakė isz ambonos. To negana, buvo didelės aukos ant bažnyczios

ir palaikai, isz kurių dvi isz-neszė katra po 1000 rub., kitos po keletą szimtų: matomai pinigų buvo.

Taisymas prasidėjo nuo didžiojo altoriaus. Kad ir buvo daug svarbesnio darbo, bet niekas nesiprieszino, nes marszalkai bažnyczios prasiskolinę klebonui ir bijo jį užkabinti, o parapijos nesiklausė klebonas.

Prasidėjo taisymas. Altorius tapė pastatytas neproporcionalizkas: net lubas reikėjo iszpjauti, kad jį patalpinti. Keleta deszimčių nubaltintų lentų ir keturi pilioriai (teip pramanė žmonės szventuosius) prarijo visą naudą, ir prasidėjo rinkimas pinigų vėl ant „taisymo“ bažnyczios.

Per atlaidus vaikszzioja žmogus su blekine skrynute tarszkindamas kiekvienam po nosia pakiszęs: „ant taisymo bažnyczios“! — Aplinkiniai parapijonys tycziotis pradėjo isz Triszkiezių, kad jie ubagauja ir pabudo klausimas: — Kur dingo surinktieji pinigai?

Kas-gi gal atsakyti, jeigu ne klebonas? Dėlto burelis protingų vyrų susibaudė klausti apie tai klebono, ir reikalauti nuo jo atsakymo ant raszto, kur jis iszleido sunkiai uždirbtą parapijos graszį, ir paaukautus ant bažnyczios pinigus.

Marszalkai bijodami rustybės klebono praneszė jam ką žmonės kalba, gavo už tą po stiklą szaltos arbatos, ir pasiliko „gerais“, o klebonas, kuriam matytis netiko tas klausimas, isz kirto labai graudingą pamokslą, isz kurio keletą žodžių patalpinskiu czion, kad žinotų žmonės, kaip iszkalbus yra mūsų „dvasiszkas“ tėvas.

— Jums reikia raszto? visokių „gazių“! norite „mundrys“ buti! jums reikia žinoti ką kunigai klebonijoj daro! szpiegavoti jums reikia! szpie-

gai! parmazonai! gyvatės.. (pauza — bažnyczioi girdėtis sugraudintų duszių sznypszimas nosių) žalty! atminki, ateis valanda myrio! raitysies sopuliuose, szauksies prie to kunigo, kurį szpiegavojai, bet gali nepriszaukti! girdi? gali nepriszaukti“! —

Ant tų baisių žodžių pakilo net kaukimas davatkų, rasi atminė, kad tarnas Jezaus, dėl savo neapykantos, ypatiszko piktumo tikrai nėjo pavadinimas prie mirsztanczios ir penkis sykiusėjo žmogus kol iszpraszė ir permaldavo kleboną. Tokiu tai budu nor klebonas užriszti burną žmonėms, baido mirio valanda.

Netikiu ar kas bus teip kvailas ir įtikės, kad jeigu neskaitys laikraszzių ir nespardis kepamas kaip „gera avis“, tai jį myris aplenkis!

Jeigu teip bijoti, tai klebonas tur skubinti apsirokuoti su mumis, bet už vagystę velniai jį neglostys.

Nebijokite broliai! klauskit, jusų teisybė, tur atsakyti jums, neką miegoti, neką laukti kol gyviems kailį nulups, kratykimės nuo skriaudikų nežiurėdami ar ilgi jo skvernai, ar trumpi.

Kariaukim už tiesas savo!

— Sausio mėnesyje mirė staigu sena ubagė szpitolėj. Klebonas palaidojo ją veltui.

Tas akyvas atsitikimas sugraudino nevieną kietą szirdį, ir kalbėjo žmonės, kad vienok klebonas tur kartais szirdį. Bet vėliaus sztai kas pasirodė.

Klebonas palaidojęs, pasiszaukė isz szpitolės kitą ubagę, kuri sargino mirusiają ir užklausė, kame yra „drabužiai“ mirusios?

— Koki ten drabužiai? — skurliai, atsakė ubagė, — atsiėmus sau jos gyminaite, tokia pat vargszė.

Klebonas baisiai užpyko, tvirtindamas, kad tie drabužiai jam prigulėjo, ir liepė suszieszkoti tą moteriszkę, kuri

nuskriaudė, jį priszavinimu ubagės palaikų, kad ji užsimokėtų, ar atiduotų „drabužius“. Kaip tai apjuokia savę kiti kunigai: szaukia ant raszto lietuviszkų, o ir be raszto matto žmonės ko kiti isz jų yra verti.

Tiesą sako priezodis: „ubago krepszių ir kunigo kieszniaus nepripildysi“.

Pasvalys. (Panevėžio pav.). Viena davatka, buvo nukeliavusi į Vilnių ant Sekminių atlaidų; sugrįžusi ateina pas manę ir praszo, kad gaucziau jai kame-nors tokią knygutę, isz kurios ji galėtų iszmokti lenkiszkos kalbos. Man užklausus, ką ji veiks lenkiszka iszmokusi, atsakė norinti apsigyventi Vilniuje, o tenai be lenkiszkos kalbos negalima esą apsieiti. — „Jug yra Vilniuje jau viena lietuviszka bažnyczia“, — aiskinau asz. Bet ji atsakė, kad tenai yra daugybė bažnyczių, kuriose szventimas vien lenkiszka laikomas, ir kas nedėlią esą tai vienoje, tai kitoje isz jų atlaidai, todėl mokant lenkiszka galima esą daugybę atlaidų prisipelnyti. Pasisakė, kad jau kelios davatkos isz czia susitarusios iszskraustyti į Vilnių. Kas žin, kad visos Lietuvos davatkos susitarusios iszskraustyti ar į koki Rymą, ar kur-kitur? — ir joms butų lengviaus dangų užsipelnyti (nes tenai gal ir popiezių tektų pamatyti) ir czia paliktų mažiaus tinginių-dykaduonių.

Krakiai. (Kauno pav.) Visiems knygų ir laikraszzių platintojams duodu parsėrgėjimą, kad aplink Krakius ir pacziuose Krakiuose yra didelis szunsnukis szimtininkas („sotnikas“) Sekleckis, kursai norint vardą lietuvio neszioja, bet piktesnis yra ir už rudąjį gudą. Jisai uostinėja ir lando, kad tiktai kur prie ko prisikabyt ir ką įkasti. Dėlto

praneszu dar kartą: lietuviai, saugokitės to vizuno! Ant asabos greit galit pažit, nes iszbales ir kudas, ir nosis priplota.

Mintauja. 11 Geguzio szis m. užėjau miszke prie 15 lietuvių-darbininkų. Pradėjau kalbėti ir va ką asz nuo jų iszgirdau. Jie buvo atkeliavę da priesz szv. Jurgį nuo Vilkmergės į Latviją ant uždarbio. Ilgą laiką negalėjo gaut nė jokios vietos. Ant galo pasamdė juos plytninkas — Sentikis prie plytnyczios (nuo Mintaujos szeszi vorstai einant plentu ant Rygos). Prie tos plytnyczios tie darbininkai teiszturejo tik tris sanvaites, nes ilgiau, isztiesų, nebuvo galima ten begyventi. Mat plytninkas su savo darbininkais apsieina blogiau, negu su gyvuoliais: musza, kolioja; o ant lietuvių darbininkų nuolatai plusta: „prokliataja Litva, prokliatije litovci“*).

Algos už tris sanvaites vargszai tegavo po du rubliu; o vienas mažas vaikiukas, kokios trylikos metų, — 20 kapeikų. Dabar tie darbininkai, tiek prakaito iszlieję, neradę laimės grįžo pėsti (apie 30 mylių) atgal į savo krasztą, beveik be vieno skatiko kieszėje. Kaip jie skurdziai vaitojo! — oi Dieve, Dieve! kasžin ar bepargryszim visi į savo krasztą, nes valgyti nė kashio neturim. Atsisveikinęs, nuėjau, o jie pasiliko miszke ant nakvynės, buvo jau sutemę. Baisus ir vargin-gas, abelnai, visų lietuvių darbininkų padėjimas ar tai Lietuvoje, ar tai iszkeliausių į kitus krasztus. O tuom tarpu valdzia neduoda spaudos, gaudo kaip smakai knygutės, kurias beskaitydami žmonės galėtų susiprasti ir iszrasti kelius, kaip pagerinti savo buvį.

*) Prakeikta Lietuva, prakeikti lietuviai.

(Isz „Ukininko“)

Isz Skotijos.

Skotijos lietuviai neturėdami lietuvio kunigo prasžė Glasgovo kanauniko, kad užpraszytu kun. Vaitį (White) isz Manchester, kas ir įvyko. Kun Vaitis atvyko Beželio 21 ir buvo iki 30 Liepos. Per visą tą laiką buvo po Skotiją misijos. Kun. Vaitis turėjo ir pagelbininką klieriką isz Galicijos, miesto Krokavos. Juodu aplankę visas lietuvių apgyventas vietas Skotijai, atvyko paskui ir į Glasgową. Glasgove misijos traukėsi keletą dienų; sakė graudžius pamokslus kad net visos bobos verkė; žmonių susirinko į porą szimtų. Po pamokslui buvo kolekta, kur žmonės sumetė net 7 svarus (\$35,00). Vieni davė už graudų pamokslą, kiti už atleidimą nusidėjimų, tretigi vėl davė matydami klieriko didelį maldingumą, kurs užsimovęs ilgą ražanczių ant alkunės ir susiėmęs kryžium rankas ant krutinės vaiksčiojo po bažnyčią. Tulos moterėlės net rankoves tojo klieriko buczyavo, teipgi ir vyrų tokių keletas atsirado. Vienok ant klieriko nelaimės atsirado vienas žmogus, kuris buvo isz tos paczios vietos, kur ir klierikas, ir papasakojo, kad tai yra ne klierikas, bet valkata, kuris bastosi po bažnyčias su kamža ir ilga is skvernais sermėga apsilvėkęs. Isz to kilo ermyderis; vieni stoji už klieriką kad labai „pabažnas“, kiti vėl priešzais. Kun. Vaitis pripažino paskiaus, kad jis yra paprastas žmogus. Paskui pasirodė, kad tasai klierikas szventino tulas grinczias. Ką kun. Vaitis mislyjo atsiekti susidėdams su tuomi klieriku, nežinia. Vienok anas jam pagelbėjo kirpti.

Lapas.

Politiszkos žinios

Amerika. Kylant vis didesniam pavojui Kinuose Wash-

ingtono valdzios isz Pilipinų siunczia kariauną į Kinus, kad laikyti lygsvarumą su kitoms vieszpatystėms. Isz Amerikos nugabenti kariauną į Kinus truksta mažiausiai 6 sanvaitės, o priegtam nėra nei parengtos kariaunos nei transportinių laivų gana po ranka. Gabenimas kariaunos isz Pilipinų į Kinus suteikė pilipinieciams naują drąsą ir jie narsiaus vėl pradeda užpuldinėti ant amerikony. Ant salos Mindanao 1000 pilipiniecių apsikase ant virszuonių kalnų, kur tarpkalnėse turėjo pereiti amerikoniai. 14 žvalgų įėjusių, apžvalgyti vietas, užėjo ant pilipiniecių, isz kurių tik 5 pabėgo, 8 tapė užmuszti ir vienas pagautas. Pas Cayagan pilipinieciai teip amerikonus prispeitė, kad tie jie turėjo szauktis pagelbos isz kitų vietų apleidziant jas. Susimuszimų atsitiko keletas, bet placziaus nieko negirdėti apart suzeistų apie 30 amerikony. Pas Tayug amerikonomams pasidavęs pulkaunykas Grassa su 169 kareiviais. Kitas majoras Maximo teipgi pasidavęs amerikonomams isz noro sauvalės, už ką pilipinieciai isznaikino jo turtus, \$11,000 atėmė pinigais ir užmuszė jo paczią su vaikais. Pilipinieciai tokius skaudziai baudzia, kurie noriai pasiduoda amerikonomams, priimdami jų rėdą.

Ant Pilipinų tuomi tarpu yra 55,000 kareivių. Apie 10,000 tapo nugabenta į Kinus. Liuosnorių, kurie pasiduotu kariumenėn dabar nėra tiek, kaip kad užsidegus karei su Ispanija. Mat geroji duona pirmiems jai nusibodo ir tai pagarsinus per laikraszczius, daugumas jos atsinorėjo, kadan-gi reik kėsti visokį vargą, badą, nuogumą ir dar gyvastį greitai prikiszti, ypatin-gai Kinuose.

Pietinė Afrika. Gen. Roberts negalėdamas prisikabinti prie ramiai užsilaikanczių bu-

rų Pretorijoi iszsimislyjo melagystę paleisti, buk burai Pretorijoi ir Johannesburge padarę suokalbi nuzudyti visus angliszkus apicierus o patį Robertą sugauti. Paleidus tokią melagystę Robertas gali sau nepatinkamus sumesti į kalėjimus, atimti jų turtus ir net iszvaryti isz tėvynės ant visados, ir pasilikti nesutersztu ant garbės. Tokiai Roberto paskalai niekas netiki ir statei vadina iszmislu, kurį prasimanė dėl pasiplėszimo.

Tarp Lydenburg ir Middleburg buvo didelis muszis burų su anglais, kur ant muszio vietos liko 500 anglų klaksoti. Burai vėl pagavo 300 anglų pas Elands River, sziaurėje nuo Pretorijos. Oranijoi, distrikte Harrismithe, anglams pasidavę 4140 burų isz viso su 3 kanuolėmis. Pasidavusie jie visi yra angliszki kolionistai ir pirm pasidavimo jie iszsiderėjo nuo Roberto, kad su jeis pasielgs kaip su kariszkais nevalninkais, o ne kaip su maisztininkais. Tokiu budu jie Robertą prigavo. Mažų susimuszimų atsitiko keletas, bet be didesnės svarbos. Gen. De Wet taso anglus ir tiems kur isztraukus mažesniuose pulkeliuose sumuszęs leidziasi tolyn. Robertas paliepė savo kareiviams nudeginti burų gyvenimus aplinkui per 10 mylių, jeigu kur burai pasirodytu ir užpultu anglus. Tokį paliepiimą vieną jau iszpildė užpuolus burams trukį pas Bronkhurst. Tokį Roberto paliepiimą paczios Anglijos laikraszcziai pavadino begėdiszku. Robertas buvo užmanęs iszvaryti isz Oranijos bei Transvaaliaus visus vokieczius. Vokietijos pasiuntinys pareikalavo daro-dymo jų prasikaltimo ir to negalint padaryti, pareikalavo atszaukti tą užmanymą. Nors pagirti vadovai karėse, vienok pas juos nėra žmoniszky ir doriszky jausmų.

Ritinė Azija. Valdžios net gavę nuo savo pasiuntinių trumpas žinias, kad jie gyvi yra, bet apsupti nuo Kinų kariaunos, Anglijos pasiuntinio namuose ir bombarduojami. Narsos apgultiems netrukstą, bet stokuoja maisto ir szuvių apsigynimui. Tokios žinios paskubino traukimą tarptautiszkos kariaunos ant Pekino, nes Kinų valdzia ant pareikalavimo pasiuntinius paleisti, nepaleido. Caras net paliepęs savo pasiuntiniui Giersui apleisti Pekiną ir kraustyti į Tientsin, vienok Giersas negal caro paliepimo iszpildyti, kad ir dar teip notėtu.

Tarptautiszka kariauna vis artinasi prie Pekino. Pakeičiui paėmė miestą Peitsang, kur pražudė 1200 kareivių, daugiausiai japonų, maskolių ir anglų. Miestą Yangtsun teipgi paėmė, kuris yra 17 mylių nuo Tientsin, kur amerikoniai 9 užmuszti tapo ir 62 suzeisti. Kiek kitų szalių kareivių pas Yangtsun yra žuvę, dar nėra žinių. Kariaunos traukdamos kiekviena skyriumi, be vyriausio vieno vadovo, kartais po vardu kiniecių ima tarp savęs musztis. Teip anglai ir maskoliai per visą naktį bombardavo amerikonus pas Yangtsun kur kelioliką užmuszė ir suzeidė, tik iszauszus pamatė apsirikimą: Kitoje vietoje maskoliai susimuszė su japonais paskutinius palaikydami už kinieczius. Dabar tarptautiszka kariauna esanti per 10 mylių nuo Penino, ir jeigu teip seksis traukti kaip iki sziolei, tai laike 3 dienų bus pas Pekino murus. Nežinia priezasties dėlko atsiskyrė vokiecziai, austrijokai ir italai, ir sugryžo į Tientsin nuo Peitsang, kada maskoliai, japonai, anglai ir amerikoniai traukia ant Pekino?

Neturint vadovo Kinuose ir virszininkams neiszsirenkant tokio isz tarpo savęs, Vokieti-

ja paskyrė nuo savęs grovą v. Waldersee, kurį ir caras pripažinęs, bet daugiau niekas. Anglija apie tokį vadovą visai nenori žinoti ir nepavesenti jam ant savo kariaunos virszininkystės. Priegtam Waldersee į Kinus nukeliavus tik tai laike 2 mėnesių, į kurį laiką jau jo gal visai nereikėti. Mat Anglija pasitiki ant savo vadovų geriaus negu ant svetimų.

Mandžiurijai maskoliai saviškai elgiasi ir bene prikerę tą provinciją prie Siberijos. Naikina viską, kas jiems pasipina ant kelio. Jeigu kiniečiai maskolius sumusztu, tą kart būtų kiteip. Kiniečiai visu parubežiu veržiasi į Siberiją pulkais ir naikina miestelius su gyventojais. Teipgi jie taikosi išardyti geležinkelį Siberijos. Maskoliai pastatė kazokus sergėjimui geležinkelio per 2000 verstų ilgio. Japonija užprotestavo prieš Angliją už išskėlimą kariaunos provincijai Shanghai. Ar Anglija nusigąs Japonijos, nežinia, vienok neesant vienybės gali greitai atsirasti karė tarp paczių, už liudimą vienos ten, kur nori ir kita įlysti.

Kas link misijonierių ir tarpusių krikščionimis kiniečių, tai praėjusę sanvaite jų nužudyta apie 7000.

Dalis darbu.

Pittsburg, Pa. Nuo 1 d. Rugsėjo pradės dirbti visos stiklų liejinyčios, kurios nuo seno laiko jau nedirbo.

New Castle, Pa. National Steel Co. numazino visiems darbininkams algas ant 5%. Darbininkai nenorėdami ant to sutiko.

Kittanning, Pa. Čzionai stato naują pabraką del dirbimo veidrodžių. Pabrikas bus užbaigtas apie 1 Lapkričio ir 600 darbininkų gaus darbą.

Niagara Falls, N. Y.

Firma Milter Coach Co. ant reikalavimo baltveidžių darbininkų atstatė nuo darbo visus turinus. — Firmos National Steel Co. darbininkams tapo numazintos algos ant 5%.

St. Louis Mo. Virszininkai strytkarių straikierių unijos užmanė įvesi mieste unijos gatvinius gelžkelius. Dalį pelno pavese ant miesto naudos įrengimui parodos 1902 Niekados nesusidės su jokia kita kompanija. Visokius nesutikimus paduose nusprendimui taikos sudzių. Miestas galės atpirkti kelius nuo unijos, kada norės.

Baltimore, Md. Čzion sustraikavo 3500 dokų darbininkų delto, kad kompanijos davė darbą ir neunijonistams.

Bay City, Mich. Wolverine Coal Co. parengė czion naujas angliakasyklas, kur 500 angliakasių gaus darbą.

Mobile, Ala. Southern Railway Co. taiso czionai naujas kasyklas.

Jelico, Tenn. Kalnakasiai reikalauja pakėlimo algų ir rengiasi straiukuoti.

Oil City, Pa. 250 maszinistų, unijonistų, kurie straikavo 3 mėnesius, nutarė grįžti prie darbo ant senųjų išzlygų.

Pottsville, Pa. Phila. & Reading Coal and Iron Co. apgarsino, kad iki galo metų visose kasyklose dirbse kas mėnesis po 24 dienas.

Syracuse, N. Y. Sweet's Steel Co. del savo 150 darbininkų numazino algas ant 12%.

New Albany, Ind. Ohio Falls Iron Co. po keletos sanvaiczių nedirbimo delei reikalingų pataisų, vėl pradėjo dirbti ir 300 darbininkų gavo darbą. Kompanija atnaujino ir kontraktus su unija.

Wilkes-Barre, Pa. 7 Ruggjuczio sudegė brėkerys

Port Bowkley, prigulintis Lehigh Valley Coal Co. Užsidegė nuo kibirkszčių isz loko motyvus.

Scranton, Pa. Lackawanna Iron & Steel Co. per keletą sanvaiczių nedirbusi vėl pradėjo dirbti. — Dickson Locomotive Works gavo užpraszimą nuo gelžkelio kompanijos St. Louis & San Francisco, padaryti 18 lokomotyvų.

Bewater Falls, Pa. Čzionai sudegė liejinyčia Shelby Steel Tube Works ir visi darbininkai liko be darbo.

New York. 2000 darbininkų, kurie dirba New York Central R.R. vagonų taisymo darbavietėse, pareikalavo pakėlimo algos; to kompanijai nepradarant keta straiukuoti.

Isz Amerikos.

Ateivystė į Suv. Valstijas.

Nuo 1 Liepos 1899 m. iki 1

Liepos 1900 m. viso atkeliavo į Suv. Valstijas 341,711 ateivių, tarp kurių buvo 79,000 nemokanczių nei skaityti nei raszyti. Pagal tautas atėjo tiek:

Armėnų	841
Czekų	2,329
Kroatų ir slovėnų	8,906
Anglų	4,346
Finnų	6,783
Prancuzų	1,956
Vokieczių	23,382
Graikų	3,734
Žydų isz Maskolijos	44,520
Aairių	25,200
Italų	99,019
Lietuvių	9,170
Vengrų	11,351
Lenkų	36,855
Rutėnų	2,653
Skandinavų	22,847
Slovakų	25,392

Vokiečiai atsineszė pinigų apie \$30,00 ant kiekvieno; žydai, italai ir lietuviai po \$8,00; vengrai, lenkai ir airiai \$10,00; slovakai po \$12,00; graikai ir kroatai po \$15,00.

Maziausiai nemokanczių

skaityti buvo tarp vokieczių finų ir airių; daugiausiai tarp italų ir lenkų. Lietuvių ir slovakų buvo ketvirta dalis nemokanczių. Tarp žydų nebuvo nei vieno nemokanczio, Tikrai kunigiskai.

Kunigas H. M. Wharton Ocean City N. J. tapo suaresztavotas už pasisavinimą namų nuo vienos moteriszkes, kuri juos paaukavo ant naudos naszlaiczių. Jis ant tų namų užtraukė skolą nuo \$13,000 ir pinigų sau pasilaikė. Aukautoja apie tai patyrus, kunigą suaresztavojo.

Vyskupas milijonierium.

St. Paul, Minn. numirė vyskupas Hennessy, palikdamas turtą vertumo milijono dolerių. \$400,000 yra nejudinamam turte, valstijai Iowa, \$600,000 valstijai Minnesota. Turtai esanti Minnessotoi yra padalinti tarp 10 giminaiczių, o valstijai Iowa giminaicziams, tuloms bažnyczioms ir kitiems labdaringsiems dalykams. — Gerai yra vyskupą gentainiu turėti.

Pildytojiai

szvento raszto.

Trenton, Mo. vienas turtin-gas farmerys Spencer tankiai muszdavo savo paczią. Kaimynai jos pasigailėję apskundė Spencerį valdziai, kerszindami, jeigu ji nenubaus jo pagal įstatymus, tai jie patys ji nubause saviszikai. Sude Spenceris prisipažino, kad muszęs paczią, bes rėmėsi ant szvento raszto sakinių, kad moteris reikia pabausti pagal reikalą. Spencerienė teipgi nesiprieszino už muszimą, nes tai buvęs iszpildymas paliepimo szv. raszto. Vienok ji nedovanojo savo vyrui už muszimą be reikalo; vieną kartą bereikalo ją muszęs už neiszbaidymą voverės isz medzio, o kitą, kad nenorėjus vežimo numazgoti, apie ką nėra nieko minėta szventame raszto.

Numirėlis atgijo.

Clevelande ant geležinkelio tapo užmusztas vienas žmogus, kurio nebuvo galima pažinti dėlei sumankymo. Tuomi tarpu pakliuvo netikėtai į kalėjimą ant 3 mėnesių J. Zytnovskis, lenkas, kurį visį palaikė už suvažinėtą ir jo žentas gavo iš kompanijos už jo gyvastį pinigų. Dabar Zytnovskis iš kalėjimo parėjo namon ir ir apsakė savo atsitikimą, kokiu budu pakliuvo į kalėjimą. Žentas vienok iš džiaugsmo, kad senio nėra, išleido pinigų, gavęs nuo kompanijos, kuri reikalauja atgal pinigų, atsiradus Zytnovskiui.

Begėdisz kas
baltveidžių
pasielgimas.

Sziaurinėje Carolinoje demokratiai virszijo su 50,000, kad užginti murinams balsuoti visokiuose urėdninkų rinkimuose. Atimdami murinams tiesas balso, juos paverzia į vergus ir baltveidžiai su jais darys ką norės, kada gi murinai niekam pasiguosti negalės. Tai vadinasi laisva szalis, bet tiktai kapitalistams, o ne vargdieniams.

Nuotaką
suaresztavojo.

Reading, Pa. praėjusį utarinke turėjo buti szliubas Johno Strzeleckio su Laura Curiecka, lenkų. Kada atėjo pas altorių, begėdis policijantas ne guododamas nei apeigų, suaresztavojo nuotaką už pasisavinimą \$100, kuriuos ji surinkusi nuo vietinių lenkų ant stovylos nupirkimo į tą paczią bažnycią. Nuotaka teisinosi, kad tuos pinigų atidavusi kun. Maliszevskiui, kuris iszkeliavęs Europon. Kad užbėgti tolesniems nesmagumams, nuotakos tėvas užstatė kauciją ir policijantas atsitraukė. — Kas išz parapijonų turėdams ant nuotakos piktumą, padarė jai gėdą, gan greit už kunigo kalte.

Kunigai priezasczia
Kinų karės.

John Peck isz East Followfield, Pa. isz laikraszečių patyręs, kad priezasczia dabartinės Kinų karės yra tiktai kunigai — misijonieriai, pasiryžo jiems atsikerszyti už nereikalingą gožimą kraujo. Pasiėmęs szaudyklę nuėjo į artymiausį miestuką Coatesville ir pasiryžo užszauti bent vieną kunigą. Nuėjęs pas duris baptistų kunigo laukė kol tasai iszeis laukan; žmonėms užklausus ką jis nor daryti su szaudykle, Peckas atsakė „iszadyti kunigus“. — Pecką nugabeno į beprotnamį. **Trukius isz plėszė.**

Praėjusios subatos vakare visai nepatėmytai plėszikai įsiveržė į Pensylvanijos trukį tarp Milford Centre ir Columbus, Ohio, į Adams Express vagoną, suardė su dinamitu geležinę szėpą ir laimėjo \$45,000. Daboklį esantį vagone rado negyvą su 8 kulkomis kune.

Arti stacijos Hugo, Coloradoi, keletas su liczynomis plėszikų įėjo į trukį Union Pacific, važiuojantį isz Denver, Colo. į Salina, Kansas, suriszo konduktorių ir tarnus, paskui pabudino visus keleivius ir liepė atiduoti pinigų bei visus brangumynus. Vienas keleivis szovė į plėsziką, bet nepataikė; plėszikas jį tuojaus perszovė. Plėszikai laimėjo \$100,000 ir daug auksinių laikrodėlių nuėjo savo keliu.

Nelaimės.

Praėjusios nedėlios vakare užėjus audrai, vakariniame Pittstone nutruko elektros apszvietimo dratas ir nupuolė ant dviejų vežimėlyje važiuojančių žmonių; arklis ir abu žmonės ant vietos užmuszti tapo.

Slatington, Pa. nuo laidotuvių grįžo dideliam vežime 25 žmonės ir važiuojant per geležinkelį Lehigh & New England ant užsisukimo pagavo visus

ypatiszkas trukis; 13 tapė užmuszta, kita 9 sunkiai sužeista o 3 likosi nepažeisti.

Pine Bluff, Ark. susimuszė keleivių trukis su tavoriniu; 5 isz trukio tarnų užmuszti tapo ir 2 sužeisti. Keleiviai iszliko sveikais.

Trenton, N. J. Pensylvanijos linijos stacijai ekspliodavojo bagažų kambaryje vienas siuntinys ir sunkiai sužeidė 3 žmones. Menama, kad ten buvo pekliszka maszina. Nuo eksplozijos sudegė ir stacija.

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

New York. Keli zodziai ant Žemaiczių broliszko atsiszaukimo į Amerikos Lietuvos, tilpusio „Vilties“ 30 num. **Broliai Žemaicziai!**

Jusų atsiszaukimas yra broliszkas. Jusų iszsitarimas: „Bet sunkiai, ir labai sunkiai suspaudzia szirdį apsvarsczius, kad viso to naszto sunkumą pakelti reikia beveik tam vienam vargszui žmogeliui, kuriam nevisada pritenka ir juodos duonos plutos“ yra labai teisingas! Kad turėczia atliekamų graszių, prisidėczia ir asz prie pakėlimo „to naszto“; bet negalėdams prisidėti, isztarsiu nors kelis zodzius. Jumis sunku, bet ir mumis nelengva. Jus kad ir vargstate, bet jumis neateina teip tankiai į galvą rupestis kaip kad mumis: ką darysiu ir ką valgysiu jeigu dirbtuvė (pabrikas) sustos? bei darbdavys už ką supykęs nuo darbo pavarys? bei kur pasidėsim tada, kaip spēkos nusilps, senatvė prisiartys?

Teipgi jumis reikia žinoti, kad ir mes bažnyezių norime ir jas statome ten, kur mus didesnis skaitlius apsigyvena. Jau mes ir aczių Dievui turime apie 30 bažnyezių pasistatę ant neiszmokamų skolų. Skolas už bažnyezias negalime niekad iszmokėt, už ką mūsų kunigai daugiausei mus bara. Nekurie isz mūsų negalėdami

pakelt „to naszto“ sunkumą perstoja mokėję, už ką ne vienas tampa apszauktas per kunigą „bedieviu“. Mes negalime ir neturime isz ko užganėdint reikalavimus mūsų kunigų; per tai ir jus negalite ką daug isz mus vargszų tikėtis. Kaip mes teip ir jus sunkią nasztą neszame ir skundžiamės, kad *sunku*. Asz mislyju jogei mes numanome, kad Dievas nenori nuo mus to, kas teip *sunku* dėl mus yra. Mes patys save neprotingai sunkiname ir paskui guodžiamės, kad *sunku*. Mes kaip vieni teip ir kiti turime gana sunkenybių užkrautų ant sprandų per yvairias valdžias ir be mūsų paczių prisidėjimo; per tai nereiktų mumis patiems save sunkyti ir paskui guostis, kad *sunku*. Ir da jumis, broliai Žemaicziai, reikia žinoti, kad mumis apart užlaidymo savų gyvaszių ir bažnyezių, rupi ir kiti reikalai; kaip tai, tautiszkas pasikėlimas, budinimas brolių isz letargo kaip Amerikoje teip ir Lietuvoje per iszleidimą (pagal mūsų iszgalę) budinanczių rasztų. Mumis rupi Paryžiaus paroda, idant pasirodyt svetui, kad ir mes gyvuojame kaip nuslopinta tauta. Mūsų yvairios tautiszkos organizacijos ir reikalauja aukų ant yvairių reikalų. Mums rupi ir suszelpimas jusų ir mūsų brolių isztremptų giluman Maskolijos ir Siberijos už platinimą apszvietos. Mūsų troszkimai siekia jau toliaus už bažnyezios ir jų nieku budu negalima apleisti. Isz jusų net per mažai plaukia aukų tautos labui, o be jų mes negalime buti — rimti. Jus, tiesa, tų reikalų neatjaucziate dar dėl stokos iszaiszkinimo ir praplatinimo tų reikalų. Turime daugelį ir kitokių reikalų, kad tik tiek galėtumėm aukauti. Berods virszui minėti reikalai ir isz mūsų tarpo rupi tik dalelei mūsų brolių, kurie įgijo

sveiką protą; didesnė dalis, teip kaip ir pas jus, apie nieką nenori žinoti ir aukauja karciziamoms bei provininkams tiktai. Nuo mūsų nesitikėkite broleliai tokių aukų, mes greičiaus jums paaukavime knygą ar laikraštį.

Amerikos Lietuvis.

Pittston, Pa. Mūsų klebonas kun. Szedvydis iszkeliavo kas žin kur ant vakacijų ir per tą laiką tikėjimiskus reikalus atlieka nesenei atvykęs isz Lietuvos kunigas, kuris atvykęs prisiziūrėti liet. kun. prietikiams ir sanlygoms. Isz dviejų to sveczio pamokslų man pasirodė keli žingeidus klausimai, ypatingai 5 d. Rugpjucio, kur sveczius kun. aiskino apie sutvėrimą pasaulės, apie gražų ir iszmintingą jos surėdymą, ir ant galo apie netikėlius. Toki pamokslai mums lietuviams yra neatbutinai reikalingi, nes privercia mislyti kiekviena, o tik mislyjantis žmogus gali atskirti pikta daikta nuo gero. Tik gaila, kad sveczius kun. pajudintus klausimus neiszaiszkino ganėtinai ir paliko iszaiszkinti patiems klausytojams. Kun. sveczius aiskino, jog priesz atsiradimą pasaulės mūsų žemė buvo tik didelis ugninis kamuolys, susiliejęs isz visokių medegų į vieną ugninę lavą. Dievas gi sutverdamas žemę iszskirstė sziais medegas pagal vardus žmogui ant naudos, paveikslan auksą, sidabrą ir tt. Kun. sveczius nors trumpuose žodziuose pajudino mislį, kad mokslas nesutinka su padavimais Biblijos, kuri sako, kad žemė tapo sutverta isz vandens miglų. Toliaus kun. sveczius aiskino apie sutvėrimą visokių augmenų, gyvuolių ir paukszczių, nurodė kaip mažiausi vabalėliai ėda ir naikina vienas antra, kovodami už savo buvį. Kas link be dievių, tai kun. sveczius pripažino,

kad jie yra leisti nuo Dievo ir reikalingi dėl iszbandymo ir paakinimo katalikų. Užbaigdamas pamokslą pasakė, kad perėję visą žemę atrastume žmonių be mokslo, be knygų, be gyvenimų, be namų; bet be bažnyčių ir be aukų ant Dievo garbės negalėtume atarasti. O žinoma kad visokios aukos Dievui pereina per kunigų rankas į kiszianų.

— Mūsų miesto valdžia buvo užgynusi laikyti susirinkimus vieszai iszganymo kareiviams („salvation army“) jau priesz kelis metus, isz karsztesni katalikai labai didžiavosi, bet dabar pasidėkvojant p. Diloniui, tiems paniekintiems žmonėms likosi sugražinta laisvė. 4 d. Rugpjucio iszganymo kareiviai atlaikė savo maldas viduryje gatvės, ir užprasžė klausytojus susirinkti ir ant sekanczio nedėdienio. Policija jų nekliudo ir katalikai atėję pažiūrės, palinguos galva, ir eina apsisukę. Majoras Coreoran jau jų neklauso! Rugpjucio 4 d. du klastoriai vaikszcziujo pas lietuvius, ypatingai karsztesnius katalikus, rinkdami aukas ant provos su „Vienybe“. Vyskupas Hoban viską patyręs apie naikinimą Pittstone bedievių pagal planą kun. Szedvydžio, net drebėjęs. Paskalas eina, kad kun. Szedvydžio ir vakacija tik dėlto įvykusi?

J.

Waterbury, Conn. „Vienybės“ 28 num. patilpo p. Czerkaus (Waterburyje tokios pavardės visai nėra. Mes gerai pažystame tajį poną. Czion vienok vadinsime jį p. Czerkum.) neteisingas straipsnis apie Waterbury'o lietuvius. Pirmiause p. Czerkus sako „kad nuo kelių sanvaiczių atgal (nuo tada, kaip jis atvyko) prasidėjo pamokslai apie vienybę, mokslą, politiką, tautą ir tt. kurie (pamokslai) buvo teip paveikslingi, kad net

nekurie praktiskai pradėjo naudotiesi“. Tuomi pamokslinyku buvo pats p. Czerkus. Isz tų teip prakilnių pamokslų bent apie vieną trumpai paminėsiu.

29 d. Liepos savo pamoksle p. Czerkus nurodė, kad tautos gali pasikelti tik su tikru tikėjimu. (Be abejonės; jeigu dirbs visi ir tikės į pergale. Red.). Kaip kryžiokai užpuolė ant lietuvių, ir lietuviai kad su tikru tikėjimu gynėsi, tai kryžiokus atmuszė (kryžikų tikėjimas buvo tuomet katalikiskai-barbariskas). Toliaus sako: Maskoliai kaip užpuolė ant kitų tautų, tai su melagystėmis ir nedorybėmis pavergė kitas tautas (ezion jau apveikė be tikėjimo?). Toliaus nurodė, kad reikia turėti tikrą meilę artymo. Kitoje vietoje sako, kad ką mes padarom akyse svetimtauczių negerai, tada vadinkimės „polish“ (puiki artymo meilė!) Isz szitų kelių žodžių gali skaitytojai suprast, ant kiek prakilnios buvo szios prakalbos. Vienas isz klausytojų netekęs kantrybės užklausė kalbėtojo: „kaip p. Czerkus važinėjo po Prancuziją ir kitas žemes, ar Waterbury buvo lietuviszką parapija ir bažnyčia?“ Ant szito užklausimo klebonas baisiai perpyko ir ir suriko: „lauk iszmest tą niekvertį!!!“ O klausytojas atsiliepė: „Kristusas ponas pamokslus sakė giriose, kalnuose, ant marių, ir neliepė nė vieno isz klausytojų tarpo iszmest“. Ant tų žodžių klebonas susigraudino ir pasakė: „tegul buna ir klauso“. Ta prakalba panaszi buvo į linksmą-juokingą teatrą. Kad isz tų pamokslų pradėjo praktiskai naudotis, tai tiesa. Susitarę keliolika vyrų sujungtomis pajiegoms norėjo uždėdidelę kooperatyviszką karciziamą dėlei isznaikinimo girtybės. Kokios prakalbos, toki vaisiai. P. Czerkus turi

žinot, kada dar jo Amerikoje nebuvo tai jau Waterbury'je buvo kooperatyviszkos krautuvės, loszė lietuviszkus teatrus, laikė prakalbas, deklamuvo deklamacijas, dainavo dainas, ir tas buvo veikiamas, ant pakėlimo tautiskos dvasios, kas suteikė garbę ir nuo svetimtauczių; ir tas, kas jaunuųjų szirdyse rusina tėvyniszką meilę. Kad p. Czerkus geriausiai džiaugiasi su lietuviszka mokslainė, tai dėl to, kad pats tapė už mokintoją. Pasekmės mokslainės tokios: 20 mokintinių jau atsivertė..... du mokintinius prirengė ir iszsiuntė į New York'ą kriczczioniskiams broliams lovų klot.

Ponas Czerkus savo korespondencijoje aklaui giria kleboną dėlto, kad tas jį priėmė už mokintoją; už tajį pagyrimą klebono per laikraszczius, klebonas p. Czerkų giria vėl per pamokslus, ir dėlto, kad gavo sau užtartytoją. Ranka ranką mazgoja, idant abi baltos butu.

Czion porą žodžių priminsiu apie mus klebono pamokslą sakytą 8 d. Rugpjucio. Tarp kitko sako: „kaip Kristus verkė ant sugriovimo Jeruzolimos, teip Dovydas karalius verkė sekdamas paveikslą Kristaus, gailėdamasis savo sunaus, kuris sukėlė gyventojus priesz savo tėvą dėl atėmimo nuo jo sosto. Dovydas karalius siųsdamas savo kariuotę į karę priesz savo sunų, prasžė karvedžio, idant jo sunaus nenužudytų“. Biblija rodo, kad Dovydas gyveno pirm Kristaus, ir nedora jo buvo intencija, kad žemiaus statė tukstanczius žmonių gyvaszczių už tą nykstanczią garbę, savo sostą, ir už sunų savo? Dėlko Dovydas neliepė tik vieną kaltininką nužudyti, o ne už jo sunaus kaltę tukstanczius gyvaszczių? Toliaus sako: „Kad sziantien Kristus ateitu su botagu ir no-

rėtu išvyti iš bažnyčios per kanczius ir parduodanczius, nevienas atsilieptų „tu neturi valios ant bažnyčios, nes tu nė cento nedavei“. Kuris ant bažnyčios paaukavo kelis centus, tai sako, kad jis turi tiesą į jos reikalus kisztis. Atmykit, kad paaukauta ant bažnyčios auka, kokia ji nebutų, yra szventa. Gal atsakysit, kad dvasiszkas daiktas tik yra szventas, o kuniszkas ne! Sakramantai, aliejai, szvenstas vanduo yr' kuniszki daiktai, ir kodėl prastam žmogui nevale rankoms lytėtis. Tai teip ir apie pinigų arba kitus daiktus paaukautas ant bažnyčios nevale prastam žmogui žinot kur jie dingsta". Neesmiu pranaszu, nė sunum pranaszo, bet galiu sakyti tikrai, kad jeigu vis teip nenusistos parapijonai lindę į parapijos reikalus, jeigu reikalautų atėmimo nuo kunigo parapijos kasos, jeigu reikalautų nuo kunigo skaitlių įplaukimo ir išplaukimo parapijos pinigų, jeigu reikalautų parapijonai atėmimo iš klebono parapijos valdymą, tąsyk sugrius bažnyčia teip kaip Jeruzolimas sugriuvo! Kad apginti parapijos kasą nuo neprietelių, mūsų klebonas per pamokslą kartais iš gilumo szirdies atsidusta: „Vieszpatie Jezau! Karaliau dangaus ir žemės! buk mielaszirdingas! duok dvasę szventą tiems pagedusio proto, tiems su apsvaigusiomis smegenimis, apszviestunams! kaip paprastai jie save vadina, idant atsiverstų prie tikro tikėjimo ir mokslo, idant daugiau nereikalautų nė parapijos valdymo, nė parapijos kasos, nė iš parapijos kasos rokundų". Tankiai mus klebonas ir stebuklus papasakoja dėl pertikrinimo klausytojų. „Kada vienas (nežinia iš kur) karalius rengėsi į karę ir ėmė galvot kaip but galima išlaimėt kovą. Sumislyjo staiga ir paaukavo vyskupui savo

gražiausią ir mylimiausią drigantą, ant kurio pats jodinėjo; ir išlaimėjo kovą. Kada tas drigantas reikėjo atiduot vyskupui, karaliui pagailo jo, vienok prižadėtą auką (drigantą) vedė iš tvarto. Drigantas neina, o vyskupas sako: „padink auką". Karalius pridėjo prie driganto dar szimtą rublių ir tada drigantas išėjo iš tvarto". Kitas stebuklas: „Vienas zokonykas sakė pamokslą apie apveizdą Dievo. Kada tas zokonykas po pamokslui ėjo į savo kambarį, kitas žmogus einantį zokonyką užkalbino. „Tėve, pavelyk nors valandėlę su tavim pasikalbėti" Zokonykas užklauzė ką nori kalbėt su manim? — „Kokį tu sziantdien pasakei pamokslą apie apveizdą Dievo, tai niekas geriaus negalėtų pasakyt, bet mane dar nepertikrino. Zokonykas tą žmogų papraszė pas save, ir užklauzė: „dėlko netiki į apveizdą Dievo?" — „Dėlto: asz esmiu kurpius, turiu paczią ir trejetą vaikų, visą amžį dirbau ir daugiau nieko neuzdirbau, tik vos ant pragyvenimo; bet dabar jau nė ant duonos negaliu uzdirbt; pati, vaikai ir asz pats, visi, badu mirsztam ir kodėl apveizda Dievo mus neiszmaistina?" — „Mums zokonykams pinigų turėt nevale, bet man viena moteriszkė nesenei davė du szimtus frankų, ir liepė atiduot tam, kam asz noriu. Tai dabar asz tau juos atiduodu tik tikėk į apveizdą Dievo". Ar intikėjo? Kitas stebuklas: „Žmogus skubei ėjo į bažnyčią ir sutiko astronomą, kuris užklauzė: „Kur žmogeli teip skubini? — „Į bažnyčią" — atsakė. — Kas sziantdien yra bažnyčioj? — užklauzė astronomas. — Į dangų ėmimas Panos Szvencziausios" — atsakė žmogus. — „Kvailas žmogeli, ir tu gali tikėt kad viena diena galėjo Pana Szvencziausia nueit į dangų!

Kad maszina lėktų kulkos greitumu, tai iki arcziausiai plenetai dalekt užtruktų kiek szimtu metų, o tu tiki, kad viena diena galėjo P. Szvencziausia nueit į dangų?" Ant tų žodžių žmogus susigėdo ir nuėjo savo keliu, o astronomas pamatė atbėgantį trukį ir savo vaiką ant relių; tada visu smarkumu bėgo savo vaiką išszgelbėt, idant atbėgantis trukis nesuvažinėtų; vaiką išszgelbėjo, bet patį lokomotyva nūgriebė ir abi kojas nuvažiavo. Tada gulėdamas ligonbutyje įtikėjo, kad P. Szvencziausia viena diena nuėjo į dangų.

Norint klebonas parapijos pinigais už bažnyčią ir bažnyčios žemę skolas moka, bet ant savęs apsiraszė. Matomai nori teip pasisavyt parapijos turtą kaip Juodiszius Brooklyn'e. Aliejų sunaudodamas kaipo sakramentą, ima gerą užmokestį, kaip tai už kriksztą, bet į parapijos rokundas įraszė: praeitą mėnesį aliejaus suvartojo net už du dol. Isz tikro, gal ir blynus ant to aliejaus kepa?

Užpernai blaivystės „Lietuvos Sunų" draugystė suirus, norėjo už likusius pinigus į bažnyčią įtaisyti altorių. Szv. Kazimiero draugystė norėjo nupirkt vargonus. Kun. nedaleido sakydamas, buk vyskupas nepavelyja į bažnyčią nieko provyti, iki nebus apmokėtos skolos. O kad pernai susimislyjo pasibudavoti net už 8 szimtus dolerių salę, arba szimet vėl kleboniją, tai vyskupas pavelina. Ar nerperstato vyskupą bankierium? Ar nemuilina svietui akių?...

Guodotina k. Magdė ir kitos dvi moters apskundė miestui karcziamnykus, kad nedėlioms szinkuoja, bet miestės iš kalno karcziamnykams praneszė, kad prasisaugotų ir kas praneszė. Szitas apskundimas beabejonės buvo su k. žiunia. Puiki meilė artymo.

*Kunigo brolis ir
Jokubas Szv.....*

Reikalai

„Tėvynės Myl. Draugystės“

Garbus Sanariai

Tėvynės Myletojų Draugystės.

Sziuomi praneszu kad atėjo laikas mums rinkti Centraliszką Komitetą. Musų kasierius kauciją turi užsistatęs ant metų, kuri baigesi 15 dieną Spalio mėn. Dėlto atsiszaukiu į visų kuopų vyresnybes kad teiktusi suszaukt susirinkimus dėl aprinkimo naujo Central Komiteto. Laikas rinkimo tėtis iki 15 dienai Spalio, dėlto kuopos teiksisi savo balsus paduot iki tam laikui.

Asz nuo savęs padėkavoju jums visiems už ramų ir tykų darbavymą dėl labo tautos ir mus numylėtos draugystės, ir atsisakau nuo tolesnio patarnavimo Draugystei, su ta vilezia, kad rasime mes tautiecių, kurie su karsztesne energija darbuosis dėl gerovės Draugystės.

Tėvynės Myl. Draugystės

Pirmsėdis, *M. Broidickas.*

Sziuomi praneszu Tėvynės Myletojų Draugystės sanariams, kad asz išszbaigęs dar antrąjį metą kaipo T. M. D. sekretorius, ant tolesnio jau laiko atsisakau buti sekretorium, bet dar busiu, kol taps išszrinktas naujas. Mą rodosi kad garbus T. M. D. sanariai atras kitą, teisingą ir gerą tėvynainį, kuris atsakančiai ves draugystės reikalus.

Rinkimai Centraliszko Komiteto neturėtu ilgiaus testis, kaip iki 15 Spalinio.

Nuo savęs asz linkėciau, kad kasierius ir knygius pasiliktu tie patys.

M. J. Damijonaitis.

Wilhelm Liebknecht

Charlottenburge pasimirė Wilhelm Liebknecht, garsus socialistų vadovas. Jis dalyvavo maiszte 1848 m. ir pasikui atsėdėjęs 9 mėnesius kalė-

jime pabėgo į Šveicariją. 1862 mete sugryžo į Vokietiją ir tapo redaktorium „Nord-deutschen Allgemeinen Zeitung“, kur dėlei darbininkiško klausimo 1865 metuose tapo išvarytas iš Prūsų karalystės ir apsigyveno Saksonijai vėl redaktoriaudamas prie darbininkiškių laikrascezių, kur tulį išleidimą paskiaus valdžia užgynė. 1872 metuose Liebknechtas už rasztą įzeidžiantį valdžią dėl darbininkų klausimo tapo nusudytas ant dviejų metų kalėjimo, ir jam kalėjime esant, jis tapė išrinktu į seimą už pasiuntinį per socialistų partiją. Tai buvo demonstracija prieš valdžią už jo persekiojimą. Seimo pasiuntiniu Liebknechtas buvo beveik per visą laiką nuo 1874 m. iki myrio ir redaktoriavo prie socialistų organo „Vorwaerts“. Iš jo svarbių rasztų laikrasceziuose, 12 yra svarbių knygų paraszyta, kurios yra verstos į svetimas kalbas ir visur užstojanczios už darbininkišką luomą.

Naujos knygos,

A. Lietuvis: „L'oppression russe en Lithuanie“. Paris. E'dition de l'Humanite Nouvelle. 15, rue des Saints - Peres. 1900.

Juo tolyn, juo labiau lietuvių ima skųstiesi placziamjam svietui ant vargų, kokius caro valdžia tyčia antkrauja ant lietuvių tautos. Teip ir augsčiaus minėtoje knygutėje, p. A. Lietuvis prancuziskoje kalboje pasiuntė į svieta gražų pieszinėlį apie žabangas, užkrautas ant mūsų tautos, per Koriką Muravjevą, paplatintas vėliaus per Krivoszeina ir kitus Maskolijos įdukusius apmaskolintojus. Tuomi smagiaus, kad raszytojas nepamirso taip trumpame rasztelyje mūsų vopiausią skriaudų. Todėl velycziau, kad lietuvių tą knygutę netik platintu tarp

visų mokanczių prancuziską kalbą, bet kad ją perguldytu į lietuviską kalbą — nėra knygutė padarys gerą agitaciją ir tarp mūsų dar neatsigimusių tautiskai sagentainių.

J. Szl.

Botanika arba taisybius auguminis. Paraszyta kun. Ambražiejaus Pabriežos. Shenandoah, Pa. 1900. Pustl. 166. „Dirvos“ No. 2, knyga 14 už Berželio mėn. išleista kun. A. M. Miluko & Co.

Yra tai svarbus veikalas, kurio autorius nors trozsko, bet negavo pamatyti atspausto, nors ant to buvo 1000 musztiinių paskyręs. Senatvė 78 metų ir mirtis viską perkirto.

Pirmoje dalyje autorius parodo dėlko ėmėsi už to darbo. Antroje yra apraszymas apie veisles visokių augalų, kurių priskaitės į 800. Treczioje, Srija, alfabetiskas suraszas augalų su atmainomis, lietuviskai ir lotyniskai. Knyga labai naudinga tyrinėtojams augalų.

Ar socialistas gali buti kataliku? Sodiecziams ir draugams paraszė Žmogus. Plymouth, Pa. Kasztai ir spauda „Vienybės Lietuvininkų“ 1900. Pustl. 22.

Szitoje knygutėje yra išaiszkinta neteisingi kunigų užsipuolimai ant socialistų, kurie buk norį išznaikinti tikėjimą. Tasai rasztas pirmiaus ėjo per „Vienybę“, dėlto skaitytojai gerai žino apie jo vertumą.

1900. *Knyga parukauta atminimui sukaktuvių devynioliktojo amžiaus (1900). Vilniuje (Tilžėje) 1900 m., pustl. 80.*

Pradžoje knygelės yra apraszta trumpai Lietuvos istorija nuo asztunto amžiaus, kuriame pirmuoju Lietuvos karaliumi tapęs žmonių pakeltu Vaidevutis ir paskui kiekvieno amžiaus trumpas paminėjimas. Toliaus yra akyvos žinios apie atimtas žemes valseczionims ir

pavertimą jų į baudžiauninkus. Teip dvarponis Roppas ant atimtos iš valseczionių žemės pastatė 27 dvarus. Karppis 50 dvarų turįs, atėmęs nuo valseczionių į 15,000 desėtinų žemės. Daugumą dvarų ir sodieczių žemės maskoliszka valdžia padovanojo Zubov'ui ir Vasileczikov'ui. Kiek turi dvarų Tiszkus ir Oginskis, nepamėta.

Knygelė vienok neatsako savo vardui. Daug pasakojimų yra tuszezių. Paveikslan: Visai netiko į knygelę pasaka, kur iš kas žin kokio Lietuvos kliosztoriaus kada nukakęs zokoninkas į Jeruzolimą ir iš ten sugrižęs stebuklingu budu; perdėtinis jį ryte atradęs užrakintame kambaryje.

Triumpa Wokieczių Grammatika arba Kalbamokslis Lietuvininkams, Lietuviams ir Žemaičiams ant tobulo Pasiokinimo vokiskzosios Kalbos visų pirmą kartą suraszta per Kristupą Jurkszatį, Karaliaucziaus Lietuvininkų Kuningą ir Raszėją „Tilžės Keleivjo“. Paties raszėjo išleistas. Išspausta Tilžėje Mėte 1900 Spaustuweje J. Schoenkio. Pustlapių 89.

Yra tai geradėjystė p. Jurkszat'czio lietuviams, išsimokinti vokiskzos kalbos ant geresnio apsisukimo sziaimesviete, kuriame mums Dievs norėtu padėti iki galo (bene greicziau siai lietuvius suvokieczuoti). Pradžioje yra parodytos vokiskzos tarmės, paskui tarpais pasakos ir sakiniai lietuviskai ir vokiskzai. Lietuviszki žodžiai yra spausti su lotyniskoms raidėms o vokiskzki su vokiskzkomis. Prie galo yra 11 pustlapių žodyno, lietuviszkai-vokiskzo.

P. Jurkszatis Prūsų lietuvius vadina Lietuvininkais, po maskolikių-gi valdžia Lietuviais ir Žemaičiais. Knygelė pasimokinimui vokiskzos kalbos yra geru rankvedžiu.

Kaip užlaikyti sveikata

Pagal Rohe.

Paraszė Dr. J. T. Zelviene

Oras.

Atmainos sudėtinių oro, jo tirsztume, temperaturoje, spaudime, greitumas ir kelias judėjimo ir gal jo elektriskzas ir magnetiskzas padėjimas, veikia skirtais budais ant sveikatos draugijos. Pirm negu darodysiu veikmę oro ant sveikatos, bent trumpai paaiszkinsiu faktus ir tiesas meteorologijos.

Atmosferiskzas oras susideda iš $\frac{4}{5}$ azoto (nitrogeno) ir $\frac{1}{5}$ oxygeno. Apart tų yra apie .03 vieno procento angliarugszties, truputis ammonijos ir azotiskzos rugszties, ir mainanti proporcija vandens garo. Tie visi gazai yra pilnai susimaiszė vienas su kitu.

Proporcija azoto yra paprastai vienoda, oxygeno mainosi, remiantės ant kiek angliarugszties yra. Kiteip, kada pasidaugina angliarugsztis, susimazino oxygenas, ir pasidaro angliarugsztis tik sunaudojus oxygeną. Atzagarus veiklumas gyvuolių ir augalų gyvenime gražiai pasirodo paveiksle szioje artybėje oxygeno ir angliarugszties ore. Veikmėje degimo ir sudėjime oxygeno sudėtinių, oxygeną ištraukia iš oro ir suvienija su anglia padarant angliarugsztį. Laike augalų augimo jie sugeria angliarugsztį oro per lapus ir išdalina į pradines dalis; anglį ir oxygeną. Anglį sunaudoja augimui augalų, oxygeną atiduoda orui; taigi gyvuolys sunaudoja oxygeną ir išduoda angliarugsztį. Augalas išskirsto angliarugsztį į jo pradines dalis ir vėla atiduoda oxygeną. Kada sziaurinis vėjas puczia, proporcija oxygeno yra didesnė negu paprastai, bet pietiniams vėjams pucziant oxygeno yra mažiaus, bet proporcija yra per maža padaryt didelę veik-

mę ant sveikatos.

Oras siekia augsztyn nuo paviršiaus žemės į nežinomą augsztį, apie 75 kilometrus. Šis visas oras spaudžiasi tiesiog žemyn prie žemės centro su spaudimu lygiu jo svarumo. Svarumą oro mieruoja su įrankiu vadinamu Barometras.

Oras ant jurių augsztumo spaudžia žemyn su pajiega lygia išspaudimo stulpo merkuro 760 mm. arba 30 colių augsztumo; užtaigi sakoma, kad ant jurių paviršiaus spaudimas oro yra 30 colių. Jeigu ta barometrą užnesim ant kalno 1000 metrų augsztiaus paviršiaus jurių arba tą patį augsztį kilsim oralai vyje, merkuras nusileis barometriszkoje trubelėje apie 90 mm. ties 90 mm. merkuriszko stulpelio ir parodys, kiek turėjo sverti tas 1000 metrų oro, kurį palikom žemai, kurį ant kalno žinoma negali pasverti. Kylant augsztyn su mažesniu spaudimu oras yra lengvesnis ir skystesnis, jo spaudimas yra mažesnis. Ir kylant antrą tukstantį metrų augsztyn, merkuras barometre nupuola žemiaus kaip 90 mm.

Skirtumas szilumos ir drėgnumas oro veikia ant jo tirsztino ženklų laiptu kaip ir ant augsztumo barometriszko stulpelio. Iš tiesų didžiausia dalis atmainų oro spaudimo ant paviršiaus žemės yra tiesiog priežascia atmainų szilumos ir drėgnumos. Didelė sziluma sumažina tirsztumą oro; užtaigi kada sziluma didesnė, spaudimas susimąžina. Jeigu drėgnumas pasididina, pasididina ir spaudimas. Taigi, kada vandens garų pasidaugina, barometras puola, dėlto, kad svarumas vandeninio garo yra mažesnis negu sauso oro, taigi kuomi daugiau garo, tuomi lengvesnis oras, arba taip sakant barometriszkas spaudimas susimąžina.

Sziluma oro pirmiausia pa-

noj apie $\frac{1}{4}$ kaitros saulės spindulių patenka tiesiog orui laike atsimuszimo ant žemės, kitos $\frac{3}{4}$ dalys atsimusza nuo žemės, o didesnę dalį pirma žemė sugeria, vėliaus išduoda išzgaruojant ir nunesza aplink gulintys oras.

Oras visuomet yra sziltesnis ant žemės paviršiaus giedrioje, saulėje dienoje, nes žemei sukaitus daugiau negu orui, atliekamas karsztis kyla į orą per garavimą. Kylantis nuo žemės oras tampa szaltesniu, sausas oras sugeria mažiau kaitros negu drėgnas, užtaigi saulės spinduliai atsimusza su didesne pajiega ant žemės sausoje, negu drėgnoje dienoje. Drėgnoje dienoje oras sugeria didesnę dalį szilumos spindulių. Gilumas oro sluogsnio, per kurį saulės spinduliai turi keliauti, teipgi sugeria skirtas proporcijas saulės szilumos. Skirtose temperaturose oras gali sugerti tulą kiekybę vandens garų. Oras 4° reikalaus mažiau garų idant taptu drėgnu, negu kada yra 30° szilumos. Užtaigi oras, kuris szaltame laike rodosi drėgnu, jau sziltesniame yra sausas, nors vandens garų ta pati proporcija te randasi.

Giriose sulyginantis drėgnumas yra didesnis negu ant laukų, nors tikras drėgnumas bus gal mažesnis arba ir lygus. Išzgaravimas yra didesnis ant lauko negu girioje; nelygumas szilumos ir drėgnumos padaro skirtą spaudimą oro. Tasai skirtas spaudimas yra priežascia vėjų. Oras keliaujantis per didelį vandenį sugeria garą, jeigu da nėra pilnai prisigėres ir tampa drėgnu. Jeigu keliauja per placzius plotus sausos žemės, pragaiszina drėgnumą ir tampa sausu. Užtaigi rytinėje dalyje Amerikos, rytinis arba pietinis vėjas, kuris atkeliauja per didmarį ir kuris paprastai yra sziltas, yra visuomet drėgnas. Sziaurinis bei vakarinis vėjas, kuris

atkeliauja per didzius plotus sausos žemės ir išzsaltesnių krasztų yra beveik visuomet sausas. Vakarinėse pajurėse. Amerikos tas persikeiczia; taigi vakarinis vėjas yra drėgnas, o rytinis sausas. Dr. Lambrecht iszradęs yra atsakantį meteorologiszką įrankį, vadinamą Polymeteru, kuris parodo temperatūrą arba szilumą, sulyginantį drėgnumą, rasos laiptą, tikrą drėgnumą ir garų veržimasi.

Veikmė oro spaudimo ant sveikatos.

Veikmė didei sumažinto spaudimo oro yra gerai žinoma visiems. „Kalnaligė“, kuri apima didesnę dalį žmonių laipiojant augsztais kalnais, galima ją gauti sandariai uždarytame kambaryje sumažinant jame oro spaudimą. Ženkla ligos iszkilus 4000 iki 5000 metrų virsz jurių buva jausmas sunkumo, seilėtekis, akių nuilsimas, greitesnis pulsas, mėszlungiszkas drebulys ant menkiausių pasisylimų, jausmas liudnumo, ir visatinas nusiminimas. Oralaiviuose lekiantieji nekartą apalpsta ir retkarziais net mirszta greitai iszkylant į didelį augsztumą. Visi virsz minėti ženklai pereina lipant žemyn nuo kalno, szaltis menkai ką didesnę veikmę už virsz minėtą padaro, bet vėjas padidina nesmagumą. Po nekuriu laiku vienok žmonės pripranta ir gali dideliuose augszcieuose gyventi nieko nejausdamitųjų nesmagumų. Didesniuose augszcieuose visas nesmagumas nesiremia vien ant skystumo oro, bet lygiai ir ant sumažintos dalies oxygeno. Daugelis dziova serganczių žmonių žymiai pasigerina skystesniame ore, bet žmonėms sergantiems szirdies ligoms, pavojinga gyvent augszcieuose kalnuose.

Padidintas oro spaudimas kaip randamas tuneliuose ir kasyklose, sumažina skaitlių szirdies plakimo ir pilnumą

pulso, nubala oda, daugiau prakaituoja, pasididina noras valgio ir daugiau veikia inkstai.

Išz padidinto spaudimo oro truksta ausise girdėjimo organai (bugneliai), atsiranda skausmas galvos ir žandų, sausgėla, seilėtakis, kartais vėmimas ir pavirszutinis paralyzius.

(Toliaus bus).

Sudiev tautiečiai!

Su sziuomi praneszu, kad asz pasidaviau į Suv. Valstijų kariumenę ir tapau priimtas prie raitarijos, ir ne po ilgo turėsiu iszkeliauti į paskirtą vietą. Vienok nemislykite, kad nustosiu buti lietuviu ir tautieciu. Ką turiu surinkęs aukų dėl besimokinanczios lietuviszkos jaunuomenės, prisišiu jas kada bus atsakanti draugystė tam arba kuopa. Teipgi ir Mass. valstijos literatiszcai S. Daukanto draugystei prisišiu \$9,75, ką surinkau pardavinėdamas tikietus ant graphofono, tiktai tegul mą prisiš visas komitetas paliudyjantį rasztą, kada asz paduosiu savo adresą. Asz buvau du kartu Bostone su pinigais, kad atiduoti kasieriui, bet dėlei nežinomos priežasties sąnariai kaipo ir komitetas nesusiklauso vieni su kitais, ir neesant jokios tvarkos, pinigus pasilikau pas save.

Priežastis mano pasidavimo kariumenėn yra ta, kad noriu daugiau patyrimo įgyti. Jeigu iszliksiu gyvas, tada galėsiu daugiau dar veikti ant tėvyniszkos dirvos, negu szian-dien.

Pasilikit visi sveiki

V. M. Sabonis.

Mes apgailime tokį p. Sabonio pasiryžimą ir apleidimą pradėto darbė. Apie iszlikimą gyvų galima tik abejoti dabartiniame laike. Aukas vienas ir antras vertėjo palikti pas isztikimą žmogų arba redakcijose, o ne pas save pasilikti. Galima į tokias aplinkybes pakliuti ir norint gražinti, o ne galėti.

Red.

LATVIU TAUTA,

KITAKART IR ŠIADIEN.

P A R A S Ė

JONAS SLIUPAS, M. D.

(Tąsa)

ir į Baltiją atkako krikščionys ir baudžiava. Jau 10-tame šimtmečiuje Vokiečiai turėjo pristatę ant Bornholmo salos, į dvejetainį šimtmečių vėliaus ant Gotlando salos su jos uostu Visbe, kuri nuo seniai jau garsėjo kaip pirklybos centras ant visos Baltijos jūrės. Imtynės su Normanais privertė Brėmeną, Hamburgą ir Lubeką 1241 m. įsteigti *H a n z o s d r a u g y s t e*, kuri įgyjo didelę spėką ir suteikė Vokiečiams pirmąją pirklyboje ant marių per keletą šimtmečių.

Pabaltijoje Lyvai mitresni buvo ant marės už Latvius ir daugelyje vietų aniems pasisekė pastarus išstumti povisam nuo jureivystės lauko. Tačiau sulyg 12-tam šimtmečiui jureivių gyvenimas čion plaukė tykokai; bet štai Baltijos kalnuose ir lankose atsigersi karės šauksmai, atplaukia Vokiečių laivai, apgali tengymius laivininkus, ir galiausiai išnaikina pirklybą ir jureivystę... Vokiečiams ateinant į Baltiją, smagus čion jureiviai buvo: *K u r a i*, kurie gyveno pajuryje nuo Klaipeidos sulyg Kolkos salavai, *L y v a i* nuo Kolkos salavos sulyg Salazėi ir *I g a u n i a i* nuo Salazės sulyg Narvai. Šiadien Kurai ir Lyvai yra susilatvinę, ir Latviai nuo Lyvų yra įgyję vardus daugelio laivo lietų ir vėjų. Lybai buvo gavesni už Latvius ant jūrės, nės aniems priklausė upių ištakos ir anie neleisdavo Latvių į jūrę, iš ko kilo ginčai su Latviais, anot padavimų, „prieg tam atsitikdavo, kad Lyvai aplaupydavo svetimus laivus ir už tai apkaltindavo Latvius, arba vėl leisdavo į Latvių žiamę svetimtaučius, tegul jie anus laupo ir kauja“. Taip-gi *Ž i a g a l i a i*, gyvenusieji palei Lielupę ir ant kairio Dauguvos krašto, užsiiminėjo laivininkyste, nors neteip daug, kaip Lyvai, ir taip-gi pirklyba. Rods chronistas nešneka apie Žiamgalių laivus, bet primena Žiamgalių uostą, kurs jieškomas yra pas šiadykštę Sloką; jie neužiėmė laupymais ant jūrės, ir taikos laike jie savo pardavinius gabendavo svetur. Vokiečiai jau 1200 m. pirkliams uždraudė keliauti į Žiamgalių uostą, įgyję Dauguvos ištaką į savo rankas, ir sunaikino jų pirklybą, nors juos pačius galutinai tepaveikė 1290 m.

Chronistai pasakoja Kurus ir Lyvus buvus drąsiais jureiviais, kurie netik gynėsi nuo svetimų laupytojų, bet ir patys ant svetimų užbrukdavo. Juk lenktyn jie turėjo eiti su Normanais bei Vokiečiais. Normanai, anot padavimų, jau antrame šimtmečiuje po Kr. g. ėmė lankyti Baltijos pakraščius, tai mainydami savus nuoveikalius ant Baltijos žvėrių odų, tai laupydami Baltijos jurmalninkus: tas iššaukė Kurų ir Lyvų imtynes ir atkerštą. O karėse tai jie turėjo pasiduoti antei-viams, tai patys likosi pergalėtojais. Taip teika sako, kad tulas Normanų karalius antrame šimtmečiuje užpuolęs ant Kurų, kurių vadas tačiau pergalėjęs ir suėmęs esąs Normanų karalių, nors vėliaus karalius tapęs paleistas ant valios. Vyskupas Rimbertas (9 šimtmečiuje) pasakoja Kurus prigulėjus Svedams, bet 862 m. anie nusikratę jungą ir vėliaus susikovę su Danais.

Tai pirmos yra žinios apie Kurų savistovią jureivystę. Tokią Kurų drąsą Svedai negalėjo kęsti ir jų karalius Olav traukė su didele armija prieš Kurus; įėmęs Selburgo miestą ans kreipėsi prieš Apulijos miestą. Bet Svedams namon grįžtant, Lyvai ir Igauniai pasivyjo juos ant jurių, užpuolė ir atėmė sulaupytą mantą. Klausanties šnekos Adomo iš Brėmeno (11 šimtmečiuje), reikia mislyti, kad Baltijos tautos tuomlaik ant jurių įėmė bauginančią stovėnę ir darė daug kėblumų net Danams ir Svedams. Taip Adomas pasakoja, kurs pats yra buvęs Kurše nors geographijos jo nepažinojo: „Kuršas yra didelė, 8 dienas ilga sala. Jis yra labai turtingas auksu ir brangiais žirgais, bet apgyventas per pavojingą ant jurių laupančią tautą, nuo kurios kožnas noringai bėga. Tiktai dėl patarmės kreipiasi prie jų, kada-gi visi namai yra pilni burtininkų ir raganių, kurie dėvi kaip zokoninkai. Nuo visų pasaulės kraštų ten užtiktum svetimžiamiečius, jieškančius patarmės (orakulų)“.

12-tame šimtmečiuje Kurai susivienijo su Igauniais, užėmė Elandės salą pakraštyje Svedijos ir, ant salos įsitaisę laupytojų ant marės stotę, gresė pirklybos laivams. Danų karalius Valdemaras I, matydamas savo pavaltinių pirklybą nykstant, pasiėmė išnaikinti laupytojų ant marės sodybą, kas jam ar pasisekė po sunkių imtynių: 1171 m. jis pergalėjo Kurus ir Igaunius ir nudegino pylis laupytojų. Bet drąsa nei spēka netapė tuomi sulaužyta: 1188 m. Kurai su Igauniais aplankė Svedijos pakraščius, išiveržė į Mėlaro ažerą, aplaupė ir nudegino pirklybos miestą Sigtuną, ir su bagotu grobiu grįžo namon. Žinoma, Svedai bandė atsigerbti. Danai keletą sykių mėgino Baltijoje naujokynes įsteigti, bet tas nusidavė jiems tiktai ant tulo laiko: kaip tiktai menka spēka kur palikta, tenbuviai juos išvaikė ir privertė grįžti į gimtinę, taip juog Vokiečiams išviešpataujant tiktai Lindanisoje Danai beturėjo savo pirklybos stotę.

Pasiekusi Baltijos jureivystė augštą laipsnį, dabar artinasi savam puolimui. Besiimant su Normanais, savistovumas šalies nebuvo pavojuje. Geležymis apsirėdžiusius Vokiečius nesisekė taip lengvai išguiti, kaip Danus ar Svedus. Vokiečiai pasiryžę buvo vidužiamyje pasistoti ant drutų kojų, o čion išivyravę jie įstengė išnaikinti Baltijos jureivystę. Rods Vokiečiai iš pradžių nežinojo tulų slapynių, kokias Lyvai ir Kurai turėjo pajurėse, ir nesykį jie nukentė skaudžius smugius jureivių. Iš Heinrichio Latvio lupų gauname patirti, kaip užsibaigė Baltijos jureivystė. Pirmieji Vokiečiai atsibastė į Dauguvą su mieriu pirkliavimo, ir povalei Vokiečiai, bepirkliaudami, susipažino su Baltijos tuometine busena. Ėmė su pirkliais atėdinėti taip-gi misijonoriai krikščioniškos tikybos. paskui tuos sekė kariumenės, ir na-gi prasidėjo krikščionybės platinimas su kardu ir ugnimi. Vokiečiams besiimant su gyventojais žiamės, jureiviai galėjo dar ant marės toliaus tęsti laupymus, įpatingai Igauniai išsyk valnai ant jūrės viešpatavo. Kad Vokiečiai lankydavo ir kitus Baltijos pakraščius, matyti galima iš to, kad Meinhardas 1191 m., gresiant pavojui nuo Lyvų, velyja iš Ikškilio duotiesi į Igauniją, idant iš ten ant vokiečių pirklių laivų pasiekti galėtu Gotlandiją. Laivai buvo pasilikę Igaunijoje žiemavoti. Tai rodo, kad buta atvangių laivams pristočių. Tokiomis pristotėmis Baltijoje buvo upių ištakos ir jūrės užuolankos, kur laivai galėjo žiemavoti ar rasti užvėjas. Tokiomis vietomis buvo Kurše

vieta, kur šiandien yra Liepojus su savo uostu, taip-gi Šakos, Ventos, Irbės ir Rojos upių ištakos, Vidziamyje — Žiamgalių uostas prie Lielupės, Dauguvos, Gaujos ir Salazės ištakos, Igaunijoje tarp kitų — Lindanisa, dabar Révelis, Danų įsteigta 1218 m.

Lyvai ir Igauniai pamatę, kad Vokiečiai užsimetė valdininkais pastoti jų žiamėje ir susiaurinti jų valnybę, stengėsi ant jurės, kiek ir kur galėdami, daryti blėdį. Vokiečiai-gi suprato, kad nuo laupymų gali apsisergėti keliaudami dideliais pulkais. Taip, dėl paveizdos, Albertas 1200 m. atkako su 23 laivais į Baltiją, vedinas daug kareivių ir kryžievių. Bet mažesnius pulkus Vokiečių Baltijos jureiviai retai pralaidė neužkabine, net svetimus pajurius jie laupė po senovei, ką sykį ar vyskupas Albertas patyrė. 1203 m. keliaudamas iš Vokietijos į Baltiją jis sutinka Listros provincijoje Danijoje Igaunius su 16 laivų, kur tiejie sudegino bažnyčią, skerdė žmones, tulus apkalino, pustyjo šalį ir pasiemė bažnyčios lietas ir dziegorius. Keletą dienų vėliaus Vokiečiai susitiko su tais laupytojais pas Gotlandiją ir savo apginkluotais laivais užpuolė. Imtynės nenusisekė Igauniams: Vokiečiai suėmė du laivų, nukovė 60 vyrų ir nuveždino laivus su laupymu ir krikščionių suiminiais iš Danijos į Visbės miestą Gotlandijoje. Į trečią Igaunių laivą buvo įsigavęs tulas Vokiečių kareivis ir su kardu nugalavo 22 Igaunius, bet pats tapė nuo likusių aštuonių apkalintas, ir tad Igauniai užvilkę žėglį pabėgo pučiant tinkamam vėjui. Vėliaus susirinkę Igaunių laivai į kruvą, nusudyjo suimtąjį Vokietį ant mirties. Ateinančiame 1204 m. vėl matome Igaunius su 10 laivų laupytojų ir 12 kitokių laivų užbrunkant ant Vokiečių, kada tie keliavo iš Rygos į Vokietiją; bet ir čia nelabai sekėsi kova, nes Vokiečiai paskandino vieną laupytojų laivą ir nukovė kelioliką vyrų. Patėmytina buvo drąsa Igaunių: kad Vokiečiai užkabine tulą laivą su geležiniais kabliais mėgino prisivilkti ir apkalinti Igaunius, tiejie, matydami, juog nei pergalės nei gaus pabėgti, patys šoko į jurę ir velyjo mirti vandenyje negu patekti į neprietelių rankas.

Taip pat drąsiai kovėsi už savo valnybę Lyvai ir Kurai. Taip 1210 m. pas Kolkos salavą 8 laivai Kuriškų laupytojų užbruko ant kryžievių, grįžtančių atgal į Vokietiją. Po smarkios imtynės Kurams teko pergalė ir tokiu budu jie įgyjo tokią garbę Baltijoje, kad kiti jureiviai kalbino juos susivienyti ir iš draugės užklupti Rygą. Kurai paklausė ir su savo laivais leidėsi į Dauguvos ištaką. Laivų buvę tiek daug, kad jurė buvusi apdengta lyg koku tamsiu debesiu.

Bet Rygos Kurai neįveikė, tuomi labiauskad Latviai bei Lyvai, gyvenanti Padauguvyje, gelbėjo Vokiečiams apginti Rygą.

Idant suprasti, kiek laivų turėjo tuometiniai Baltijos laivininkai, paminėsime, kad Igauniai 1211 m. kovoje pas Kaupo pylį Vokiečiams paliko ant grobio į 300 laivų, neskaitant

į tai valčių! Kaip minėjome anksčiau, Baltijos jureiviai turėjo laivus laupymui ir pirklybai; laupymui laivai buvo tiktaigeriaus apginkluoti ir varomi vairais bei žėgliais, ant jų paprastai važiuodavo į 30 vyrų. Žinoma, ten galėjo tilpti ir daugiau žmonių, nes minėjome, kad, Vokiečiams pas Gotlandiją Kurus sumušus, ant kožno laivo apart 30 vyrų buvo dar didelis grobis ir daugybė suiminių.

Vokiečių valdžiai Baltijos juralėse pasiplatinant, ėmė nykti Lyvų, Kurų ir Igaunių laivininkystė. Tačiau galutinai jie atsisveikina su jure tiktaipabaigoje 13-to šimtmečio. Rods Vokiečiai Igauniją jau užėmė 1224 m., bet gyventojų jausmai savistovumo ilgai dar neišgeso, ir vienval maištai kilo. Pastaras jų maištas įvyko 1343 m. Tas pats atsitiko su Kurais. Pergalėti jie tapė 1230 m., bet palikti buvo valni pagal žinomą sątarti. Žinoma, Vokiečiai stengėsi Kurų valnybę paglemžti, kas galiausk ar įvyko. 1249 m. tapė pastatytos Dundagos ir Rindės pylis, ir čion ima Kurų laivininkystė baigtiesi. 1267 m. Kurai jau liaujasi priešintiesi. Nuo to sykio uostų pirkliai vienintėliai besidarbavo Baltijoje baudžiovų gadynėje laivininkyste, atskyrus Kuršo kiltą jureivystę hercogo Jokubo laikuose.

Tarp Baltijos uostų Ryga ėmė ir šiandien ėma, neskaitant Petrapylės, pirmą vietą pirklyboje. Juk ją ir pastatė 1200 m. Vokiečiai, jurės pirkliai, su pagelba kuningijos. Pati gamta davė jai kaipo uostą ramiają Dauguvą. Valdininkai rods buvo kuningai, bet jie rupinosi pakelti Rygos pirklybą. Jau įsteigiant Rygą, vyskupas Albertas jai paskyrė Gotlandijos tiesas ir Gotlandijos įstatymus, nes anuomet Gotlandija, pirklybos centras Baltijos jurėje, buvo įgyjusi tulas privilegijas. Vėliausk Ryga įgyjo savus įstatymus, surašytus pagal Gotlandijos ir Hamburgo įstatymus. Idant pirklybą palengvinti su užrubežiu, Ryga darė sulygimus su užrubežių valdimierais ir pamažu įgyjo daug privilegijų, kurios kenkė pirklybai Baltijoje už rybų Rygos, ir todėl Ryga, kaipo Baltijos galva, sulyg 16-tam šimtmečiui susigaubė visą Baltijos didpirklybą. Juk jau vyskupas Albertas buvo išprašęs dėl gero Rygos prakeiksmo gromatą nuo popėžiausk dėl jeib kokio miesto Baltijoje, kurs, išskyrus Rygą, užsiiminėtu pirklyba. Popėžiui keikiant, juk apie laivininkystę kitose vietose Baltijos nei šnekos negalėjo buti, nes jureivystė turėjo apsirubežiuoti kelionėmis pajuryje. Neklausančius popėžiausk, Rygininkai korojo; taip, 1202 m., prakeiksmui išėjus nuo popėžiausk, nukoneveikė tulą laivo savininką ir styrininką, kurie keliavę buvo į uždraustą Žiamgalių uostą.

Rygėnams nevysiškai sekėsi pakreipti Hanzos pirklybą su Rusija per vien savą miestą. Prie Hanzos draugystės prigulėjo 13 ir 14 šimtmečiuose Plėskava ir Novgorodas ir pirklybos keliai į tenai ėjo tai per Rygą, tai per Révelį ir Narvą.

Pirkliausk Rygoje buvo tiktaimiesčionys, tai gi iš didesnės dalies Vokiečiai, nes Baltijos žiamionims sunku buvo tapti miesčionymis, ėpačiai vėlesniuose laikuose. Taip-gi sulygimuose ir privilegijose buvo pripažįstami tiktaimiesčionys kaipo pirkliai; va, 1271 m. Ryga įgyjo nuo Svedų karaliausk Valdemaro privilegiją valno pirkliavimo saviems miesčionims Svedijoje be mokesčių ir muitų tuolaik, iki Svedai turės tas pačias tiesas Rygoje. Žiamionims buvo stingrai uždrausta pirkliauti

(Toliausk bus.)

Adolf Allunans.

— **Gimė** Nikodemui ir Daktarei Johannai Želviams duktė, Ruggjucio 9 dieną, laimingai.

Pranui ir Marijonai Zdanaviciams, gimė duktė.

Vincui ir Agotai Kalinaucams, gimė duktė.

Dominykui ir Jievai Pajaujams, gimė duktė — visi laimingai!

„Vienybes“ redakcijai gaudamos szios knygos:

Dzukiskos dainos	75 c.
Tvanas, H. Sienkeviciaus	80 c.
Raukvedis senoviskos istorijos I ir II knyga po	40 c.
Lietuviszkas Albumas su istoriskomis vietomis	50 c.
Katalikų bažnyčia ir mokslas	15 c.
Antanukas, apysaka	15 c.
Deivoniszkių kryžius	10 c.
Ar socialistas gali buti kataliku?	10 c.
Kelionė grovo Kyburgo	20 c.

Pajieszkojimai.

Pajieszkau Jono Josio isz Geisteriszkių kaimo, Lankelezių parapijos, Suvalkų gubernijos. Pribuvo Amerikon praėjusį rudenį. Tę pats atsiszaukia, ar kas kitas apie jį malonės praneszti ant szio adreso:

J. S. Pruselaitis

898 Bank Str.

Waterbury, Conn.

Pirmas Didelis Piknikas!

Dvieju lietuviszkų draugyszczų Szv. Jurgio, Petro ir Povylo, isz Luzerne, Pa. parenžia puikų pikniką, kuris atsiabus 23-cią dieną Ruggjucio (August) 1900 m. ant Hanover Park. Todėl-gi lietuviai ir lietuvaitez szirdingai užkviecziami ant tos dienos skaitlingai pributi, nes ten galima linksmai laiką praleisti, teipos-gi bus tenai visokios lenktynės, ant dviraczų ir kitos galynės. To viso pamatymas atskiriam daržia kasztuos tik 5 ct. Tikietas dėl szokimo ant visos dienos 25 ct. Muzika bus kuopuikiasia.

Meilingai visus užkvieczia

Komitetas.

Neskaityk!

Hallo! kur eini?

— Einu pas Jankauską iszsigert, nes jis užlaiko gardžiausią Alų, Vyną ir Degtinę visam Waterburyje.

— Na, kad teip, tai eisiu ir asz, nes asz to pirmiaus nežinojau.

— Tokius gėrymus, kokius jis užlaiko, geria Lietuviai, ponai, karaliai, kunigai, ubagai ir szeip „dzeltamonai“.

— Pas jį Cigarų laivas atplaukia kas mėnesis net isz Kubos.

Nepamirszkite adreso.

J. A. Jankauskas

768 Bank str. Waterbury, Conn.

Žemlapis (mapa)

Lietuviszkai-Latviszko krasztu, iszleistas inžinieriaus A. Maciejausko, lietuviszkoje kalboje, atspausztas lietuviszkomis literoms, didumas 29×31 col., gaunamas „Vienybės Lietuvosinkų“ redakcijai, su prisiuntimu už 65 ct.

Už \$500 in Europa

dėl visų prie lengvo darbo ant Hamburg ir Bremen linijų ir pasazierinių laivų, atsiszaukit pas

HENRY J. JACOBS

38 Canal str. NEW YORK

Vienatine Lietuviszka KARCZEMA,

nžlaikau geriausią Alų, duodu didelius stiklus, turiu visokio Vyno, ir seniaus o sznapso, Avanos Cigarų, užkandis prie alaus kasdiena dovanai. Nedėlioms nuo 12 nakezia atidarau, dėl moterių įėjimas ant antro floro, kiekvienam duodu visokią rodą.

L. Friedman

Cor. 4 str. & Catharine str.

PHILADELPHIA, PA.

LIETUVISZKAS KRIAUCZIUS

Kaz. Miliszauskas

236 E. Market str. Wilkes-Barre, Pa.

Siuva puikiasiai visokius siutus pagal naujausią madą, duoda druta ir gerą materiją ir už pigę prekę.

Teiposgi senus ant naujų perdirba.

Visi pas savo Tautietį.

Žemlapis Lietuvos ir Latvijos

lietuviszgoje kalboje, atspausztas lotiniszkomis literomis Peterburge, gaunamas pas

Inžinieriu A. Maciejevski

Neviskis p. n. 111 b. 73.

PETERSBURG RUSSIA.

Prekę 1 rubl. už exempl. su prisiuntimu; imant 10 exempl. 20% rabato.

NEREIKE PININGŲ PRABA DOVANAI PER 30 DIENU.

Mes tikime Jums.

\$9.00 nusipirksite geriausią siuvamą masziną Victor su visais irankiais Gera siuti sunkius ir lengvus siuvinus. Gvarantuojame ant 20 metų. Turime 35 skyrinius už visokią prekę. \$14.00 pirksi gražiausę geriausę Victor Piano Gvarantuojame ant 25 metų. Praba dovanai, 24 skyrinių, visokia prekę. \$20.00 pirksi pirmos klases geriausę PIANO Parduodame visokius muzikaliziskus instrumentus. Kataloga dovanai.

VICTOR MFG. CO. Dept. X. 17, 161-167 Plymouth Pl. CHICAGO, ILL.

Ant naudos parodos.

„Vienybės“ redakcijai parduoda szios dvi knygtės ant naudos parodos.

Suskaita arba statistika visų lietuviszkų knygu atspausztų Amerikoje nuo pradzius lietuviszkos Amerikon emigracijos iki 1900 metų. Pysl. 35. 25ct.

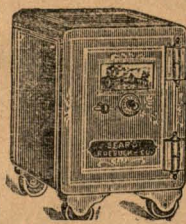
Atsiszaukimas lietuvių į visą civilizavotą svieta lietuviszkoje, lenkiszkoje, prancuziszkoje, angliszkoje ir vokiszkoje kalbose. 10 ct.

Nesiusk piningu.

Daug žmonių serga ant polių eijos kuri pasirodo laike miego arba prie nusiszlapinimo, ir jeigu isz tos nesigydysi, ji neapleis žmogų kankinusi. Žmonės turinti tą ligą kenčia nemigą, galvos skaudėjimą, pilvo užkietėjimą arba netravinimą, nerviszkumą, vidurių ir nugaros skaudėjimą ir apsilpnėjimą lytiszku kuno dalių. Jeigu tokiuose atsitikimuse reikalauji pagalbos, nesiusk piningu, bet raszyk pas mane įdėdamas marķę, o asz atsiusi tau apraszymą, isz kurio tikrai iszsigydysi. Adrisūk:

John Wasel.

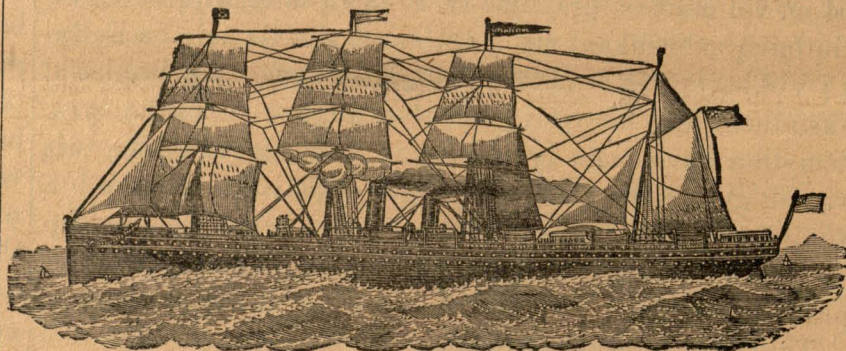
Bow 443, Iron Mountain, V. Mich.

ONLY \$5.00

SEND US \$5.00 as a guarantee of good faith and we will send you any fire proof safe by freight, C. O. D., subject to examination. You can examine it at your freight depot and if you find it the equal of any fire proof combination lock iron and steel safe made and about one-third the price charged by others for the same size and grade, pay your freight agent our special factory price and freight charges, less the \$5.00 sent with order; otherwise return it at our expense and we will return your \$5.00. 100-lb. combination lock safes for the home, \$6.95; 300-lb. office and store safes, \$11.95; 500 lbs., \$17.95; 700 lbs., \$21.95; 1000 lbs., \$28.50; 1250 lbs., \$35.50; very large double outside and double inside door safes for large business, factory, jewelry or bank, 60 inches high, 2400 lbs., \$63.75; 68 inches high, 3000 lbs., \$89.75. Freight averages 25 cents per 100 lbs. for 500 miles; for 1000 miles, 40 cents. WRITE FOR FREE SAFE CATALOGUE and special liberal C. O. D. offer. SEARS, ROEBUCK & CO. Chicago.

Cerbtini Tautiecziai!

Turiu už garbę praneszti visiems lietuviams, jog apsiemiau agentyste ant labai gerų linijų. Taigi parduodu Laivakortes ir siuncziu pinigus į visas dalis svieto. Užtikrina jog su, nuo manęs pirktoms laivakortėms pervaziuosit didmarį per 8-9 dienas. Nusiuocziau pinigus į Lietuvą ir į kitus krasztus pasaulės, labai greitai.

Prie to apsaugoju naminius rakandus (furniture) nuo ugnies (fire-insurance). Turiu labai czystą ir puikią užeigą dėl svetelių, užlaikau vyną alų, degtinę ir kitokius gėrymus, kurie žinau patiks dėl lietuvių ir nei prabaszcius nepaniekytų. Su guodone Kazimieras Baltrukoni.

Adrisuokit sziteip: **CHAS V. BOLTH,**
686 North Riverside str. WATERBURY, CONN.

TAMAS PAUKSZTIS

Parduoda Laivakortes

ant visokių kelių (linijų) juremis kuomi pigiausiai ir ant drucziausių bei greicziausių laivų. Pinigus persiuoczia į visas dalis svieto. Kad pinigai neprapultų ir greitai nueitų į tėvynę, tai siuskite per **TAMA PAUKSZTI**

123 N. Main str. PITTSTON, PA.

Teipogi T. Pauksztis užlaiko didelį sztorą visokių valgomų daigtų, dideliu pasirinkime czeverykų, marszkinių ir tt.

M. ROSENBAUM

Geriause dėl Lietuvių Agentura ant visos

Philadelphios.

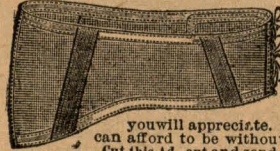
Pardūdam LAIVAKORTES ir TIKIETUS GELŽKELIU į visas dalis svieto, ir ant visokių linijų. Turim susineszimus kiekvienoj' dalyje svieto ir siuncziam pinigūs greitai ir pigei.

Susisznekam visokiose kalbose. Pinigūs priimam ban kon ir iszmainom. Visame dūdam prieteliszką rodą.

Musų Offisas 609 South Third str., PHILADELPHIA, PA.

OUR \$1:50 ANTI FAT BELT

For \$1.50 we furnish the celebrated BROWN'S ABDOMINAL BELT for the cure of CORPULENCY.

Corpulent people who wear the Brown's Abdominal Belt run no risk of Navel Rupture or Umbilical Hernia; you get a comfort and ease of action.

No corpulent person can afford to be without this belt. Cut this Ad. out and send to us with \$1.50 and 10 cents extra for postage, state height, weight, age and number inches around the body, largest part, and we will send the belt to you by mail postpaid, with the understanding that if it is not perfectly satisfactory and equal to belts that retail at \$3.00 and upwards you can return it at our expense. Write for free Belt and Truss Catalogue. SEARS, ROEBUCK & CO., CHICAGO

ZINGEIDU IR AKIVA DĖL SVIETO.

Tikrai pirmutinė vienatinė gydykla ant uželdinimo plaukų ant praplikusių galvų, slinkimą plaukų į trumpą laiką sudrutina yra duota užtikrinimas (gvarancije). Kožuas užsiganėdina, kur jau tukstancziam ypatų profes r. Brundza suteikė puikius szvelnius ir tankius plaukus, ką tai laimingai per laikraszczius ir laiszkus iszreiszke szirdingai padėkavones. Vieta ofisu yra 145 GRAND ST. ir 996 BROADWAY, Brooklyn. Norinti gautie vi-ą rodą su informacije per laiszkus adresavokit sziteip:

J. M. BRUNDTZA CO
Box 2361, NEW YORK, N.Y.

VISOKIU RELIGISZKŲ DAIKTŲ

kaipo tai: Ražanczių, Szkaplierių Lietuviszkų, vi sokių brostvių, maldų knygų Lietuviszkų ir lenk kiszgų, teipgi ir visokių istoriszkų knygų Lietu viszkų ir lenkiszkų; abrozų viaų szventiųjų ir tav iszkų ir t. t. Gaunama pas:

J. Burman & Stepanovicziu
231 S. Roebling Str. BROOKLYN, N. Y.
(prie lietuviszkos bažnyczios.)

50 YEARS' EXPERIENCE

PATENTS

TRADE MARKS, DESIGNS, COPYRIGHTS & C.

Anyone sending a sketch and description may quickly ascertain our opinion free whether an invention is probably patentable. Communications strictly confidential. Handbook on Patents sent free. Oldest agency for securing patents.

Patents taken through Munn & Co. receive special notice, without charge, in the

Scientific American.
A handsomely illustrated weekly. Largest circulation of any scientific journal. Terms, \$3 a year; four months, \$1. Sold by all newsdealers.
MUNN & Co. 361 Broadway, New York
Branch Office, 625 F St., Washington, D. C.

HOTELIS arba geriausia

užeiga dėl darbininkų ar sziaip žmonių. Kurie norite szį bei tą dazižnoti ir szalto aluczio Taurę iszsigerti vyno ir visokių arielkų, ar cigarelų skanų užirukyti, ateikite pas:

Antaną Kalinaucką
18 N. Hancock st. WILKES-BARRE

ELASTIC GOODS AT HALF PRICE.

If you want us to make to you MEASURE and ORDER ELASTIC GOODS for the RELIEF AND CURE OF VARICOSE VEINS, WEAK, SWOLLEN OR ULCERATED LIMBS, CORPULENCY, ABDOMINAL WEAKNESS OR TUMOR, state your height, weight and age, state number of inches around body or limb at each letter shown in cut and send to us with our SPECIAL PRICE. We will make the goods to order from the very finest fresh rubber elastic material, guarantee a perfect fit and if you do not find it perfectly satisfactory and equal to goods others get double the price for return at our expense and we will refund your money.

OUR SPECIAL PRICE for all fine silk elastic thigh stockings, A to I, \$7.50; thigh leggings, C to I, \$6.00; thigh piece, G to I, \$2.50; knee stockings, A to G, \$5.00; knee leggings, C to G, \$4.00; knee cap, E to G, \$2.00; garter stockings, A to E, \$3.00; garter leggings, C to E, \$2.00; ankle, A to C, \$2.00; abdominal belt, K to M, \$10.00. COTTON ELASTIC GOODS, ONE-THIRD LESS. Special Covered Elastic Abdominal Supporter, made of soft lisle thread, interwoven with protected rubber thread, 8 inches wide, \$2.00; 10 inches, \$2.25; 12 inches, \$2.50. Write for Surgery Catalogue. SEARS, ROEBUCK & CO., (Inc.), CHICAGO, ILL.

NAUJIENOS,

kurios daugelį pradziugins ir palinksmins.

Kaip mums gera žinoma, žmonija — isz psichozko, intelektualiszko ir net ekonomiszko atžvilgio — dafina i 2 klases: viena yra sveiką drustą, puiki visados linksmi, pasidėkavojant tam visur turi geras pasekmes ir psivedimą visokioje ver telgystėje; antroji yra ligueta, silpna, nmlindus, sunykus, melancholizska, nedrasi ir tankiai visizskai neg-bi prie darbo ir netinkanti szelmy-niszkaime gyvenime.

In szia pastarąją kliašą priguli visi tie, kurie savo jaunystoje, daugumas gal visai isz netyczzių atsidavė naikinancziam zmogaus kūnā ir dvasiā darbi — onanizmui arba patpolucijai, ir savo vėlesniose metuose perdang davė valę savo lytis-zkiems pagaidimams; teipogi ir tie, kurie isz prie-žasties neuztektino ir blogo maisto, persidirbimo, per didį alkoholizskų gėrymų vartojimą, arba kurie per ansidėjimą su nesveikoms moterėms prāžudė savo linksmynes ir sveikatā.

Szitokie žmonių suklydimai galians privėrczia juos per visą jų gyvenimą kentėti baisiasias tų ydų pasekmes, kaip ve: szirdies drebėjima, spaz modiszkus galvos skandėjimus, apetito netekima, žarnų ir pilvo katarā, nugaros ir kryžiaus skandė-jima, nerviszkuma, dispepsija, vidurių uzkietėji-mā, sėklos bėgima, sujungimē su nemoraliszkaiz-sapnais, inkstų ligas, reumatizma, dusulima ne-gale, szkorbutā, skandanczius at kuno ir lytis-zkų dalių spuozius, gonoreją, szankerį, sifilį etc.

Bet dšbar tegrū niekas nenusimina: szio miesto daktarai iszrado naujū vaistus su kurių pagelba gali greitai, radikalizškai ir visizskai isz tų ilgų iszsigydyti; kankinamieje atgans savo sveikatā, stiprumā, drurybę ir dailiā iszveizdā, gabumą vi-sokiamē darbe ir užsiėtime.

Prisizsk 25 ct. markomis ir mes pasiusime tam etai pamėginti musų gyduoles per vienā isztišg sanvaite. Visi, kurie žieszskote pagalbos, kreipki-tės ar per laiszkus ar ypatizskai pas daktarus

in The State Medical Dispensary
76 E. Madison st. CHICAGO, ILL.
Offisas atidarytas nuo 8 A.M. iki 8 P.M.
Nedėlioms nuo 10 A.M. iki 12 A.M.

SEND 50 CENTS

TO US WITH THIS AD. and we will send you this Violin Outfit by express C. O. D. subject to examination. This violin is a Genuine Stradivarius Model, made of old wood, curly maple back and sides, top of seasoned pine, specially selected for violins, edges inlaid with purling, best quality ebony finished trimmings. THIS IS A REGULAR \$5.00 VIOLIN, beautifully finished, highly polished, with splen-did tone quality. Complete with a genuine Brazil wood Tourte model bow, 1 extra set of strings, a neat, well made violin case, large piece of rosin, and one of the best common sense instruction books published. YOU CAN EXAMINE IT at your express office, and if found exactly as represented and the greatest bargain you ever saw or heard of, pay the ex-press agent \$3.75 less the 50 cent deposit, or \$3.25 and express charges, and the outfit is yours.

SPECIAL PREMIUM OFFER. With every order ac-companied by cash in full we will give one lettered fingerboard chart, which can be adjusted to any violin without changing the instru-ment and will prove a valuable guide to beginners, and we will also allow the instrument to be returned after 5 days' trial if not found entirely satisfactory in every respect. Satisfaction guaranteed or money refunded in full. Address, SEARS, ROEBUCK & CO. (Inc.) Chicago. (SEARS, ROEBUCK & CO. are thoroughly reliable. Editor.)

ADRESAI

CENTRALISZKŲ VURSZINIKŲ „TĖVYNĖS MYLĖTOJŲ“ DIAUGYSTĖS.

- Prezidentas — M. Bridickas
Bx 17 Lost Creek, Pa.
- Sekretorius — M. J. Damijonaitis,
65 N. Leonard str. Waterbury, Conn
- Kasierius — A. Olszevskis
60 Sub-Sta. Chicago, Ill
- Knygius — N. Olszinskas
825 St. Clair str. Cleveland, Oh.

DR. F. J. KALLMERTEN.

Specialistas chroniszkių ir nerviszkių ligų.

Gydo visokias užsi-senėjusias ligas kaip o tai: Trozskulių, spaz-mā, paralyzių, dusulį, pavandentavimą, reumatizma, skaudė-jimą galvos, ausų, akių, ir nosies, ligas skilvio, gerklės, kru-vinės, iszėjimą žarnų-drugi, iszmėtymus ant galvos ir skruos, gumā, sustojimą te-kėjimų, kraujo tekė-jimą, mėnesinės tekė-jimą, nevaisinguma,

skausmus po gimdymū, puliavimus, ronas, atsivė-rimus, ant kuno, rožę, žarnų ligas, skaudėjimą strė-nų ir kratnės, plautį, nervų skaudėjimą, uždegima-žarnų iszputimus, niežėjimą, uždegimą smecenų, iszburkimā puslės ligas, vėži, diegli, akmens li-gā, uždžiuvima, nusilpnėjimą kojų, džiovā, žarnų ir inkstų ligas, karsztlige, niezius, iszberimus, kirmėdes, dedervines ir t. t.

GYDO MOTERIS, VAIKUS ir VYRUS

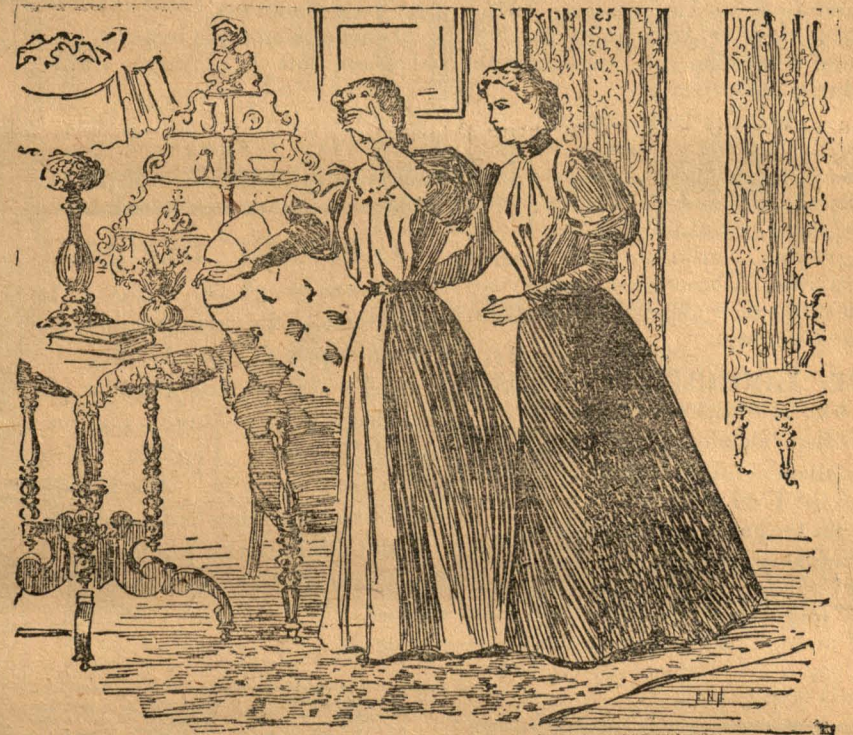
Aiegu sergi ir nustojes oai vilties iszgyti, kreip-kis tujaus pas daktarā Kallmerten-ą ant rodos, Dr Kallmerten-as iszgydė tukstanczius žmonių, kurie ligat sirgo ir nū kitų daktarų negalėjo pasi-globeti ir iszsigydyti. Tie žmonės visur garšina vardā D-ro Kallmerten'o, ir pažįstamiems jį rody-ja. Kreipkityk, bet raszyk tujaus. Adresas:

DR F. J. KALLMERTEN.
TOLEDO, OHIO.

LIGAS UZSIKRECIAMAS abejos lyties (ar tai nū kitų gautas arba nū gimdytojų paeinan-czius) g do pasekingai ir greitai. Nerelkia gėdytis, tikrai gydysis, nes neatbojimas atveda pik-tas pasekmes ant ateities.

NORS LIGA BUTU NEISZGYDOMA, RA-SZYK pas DR. KALLMERTEN, APIRASZYK

GERAI SILPNUMA, PADUK LYTJ (ar vyras ar moteriszke), amžį, szvarumą ir temperamētā ligoio, idėk i gromatā 2 centinę markę, parasyk savo pavardę ir adresā iszskiai, o gausi per laisz-kā RODA DOVANA! ir tikrā nūmone Daktaro ligo yra iszgydoma ar ne.

SHE WAS BLIND.

A blindness comes to me now and then. I have it now. It is queer—I can see your eyes but not your nose. I can't read because some of the letters are blurred; dark spots cover them; it is very uncomfortable.

I know all about it; it's DYSPEPSIA. Take one of these; it will cure you in ten minutes.

What is it?
A Ripans Tabule.

WANTED.—A case of bad health that R-I-P-A-N-S will not benefit. They banish pain and prolong life. 10 for 5 cents or twelve packets for 48 cents, may be had at any drug store. Ten samples and one thou- sand testimonials will be mailed to any address for 5 cents, forwarded to the Ripans Chemical Co., No. 10 Spruce St., New York.

**Broliai Varnagiriai
Liudvikas ir Adomas
Laiko didelia krautuvia**

visokių valgomų daigtų, kumpių, miltų, cukriaus, arbatos kavos ir visko kas tikt užlaikyme gyvasties yra reikalinga.

Taipogi parsidūda czebatai, czeverykai, marszkiniai ir visoki kiti daiktai. Viskas pigiausia ir dideliam pasirinkime.

Laiko arklius dėl parsamdymo pasivažinėti, veža anglis i stubas, perkrausto naminius daiktos, laiko visokių paveikslų (abrozų), ražanczių, szkaplierių, kryželių, maszinukių gromatoms drukavoti, abrozus įdeda i puikius rėmus, deda langams stiklus ir t. t. Viską atlieka labai pigiai

(P. O. Box 213) 212 East Main Street,

PLYMOUTH, PA.

Dr. Leonard Landes,

Lietuwizskas Daktaras.

134 E. 24 Ul. New York.

Garsingas gydytojas vyrizskų ir moterizskų ligų. Mokinosi universitete New Yorke, praktikavo ligonbucziuose; Vielniuje, Berlyne, karaliskoje mokykloje Londone, buvo perdėtiniu mokslo Labanon, Bellevue, Port Graduale Hospital College ir t. t.

Uz tikrina isgydyma

visų slaptų ir paprastų ligų, kaip tai: plauczių, kepenų, skaudėjimą vidurių galvos, nepomietį, apalpimą, skaudulius, žaidzas, tynimą, moterizskas ligas ir nevaisingumą. Gydymui nervizskų ligų reikia naudot elektrikinias prietaisas.

Ligas lytiszku daliu

isgydysiu i keles dienas, taipogi ligas pilvo, uždegimą žarnų, iszdziuvimą pieno, skaudėjimą lupų, nosies, akių, ausų, nustojimą pajiegrų ir t. t. Isgydyma užtikrinu kiekviename atsitikime. Chronizskas ligas gydau pasekmingai, ir slepemas ligas užlaikau slapybėje.

Dr. Leonard Landes.

134 E. 24th st., Cor. Lexington Ave.

Offiso valandos: nu 9 ryto iki 1 po piet. nu 5 po piet iki 8 vakaro
Nedeliomis: nu 8 iki 10 1/2 val. ryto; nu 2 iki 4 val. po piet.

Rodos per gromatas dykai.

Užpraszydami gydyklas prisiuski te \$1.00.

Jeigu sergi, tai paraszyk kiek turi metų, kiek sveri ir apraszyk savo ligą, o asz prisiusiu gydyklas kuriomis iszsigydysi.

D. L. & W. R. R.

Trukiai iszeina isz Plymouth'o:

Ant 7:00; 8:47; 10:13; 11:51 isz ryto i Scranton New York, Philadelphia, Binghampton, Elmira Buffalo, ir visų tarpinių stacijų bei i Vakarus.

Ant 7:38; 9:02; ir 11:3 isz ryto i Nanticoke Bloomsburg, Northumberland bei visų tarpinių stacijų ir susivienyjant dėl Williamsport, Harrisburg, Pittsburg, Baltimore, ir t. t.

Ant 2:25; 3:47; 4:40 7:41 ir 10:15 po pietų i Scranton New York, Buffalo, ir visų tarpinių stacijų.

Ant 2:30 2:49 4:32 6:43 9:50 11:30 pietų i Northumberland ir visų tarpinių stacijų susivienyjant dėl Williamsport, Harrisburg, Pittsburg, Baltimore ir t. t.

Tikietai už pigiaesę prekę i visas szalis, Sziaurę — Pietus, Rytus ir Vakarus ir i minksztųjų anglių apielinkes. Pasiklauskite ant dypo Plymouth, Pa.

NAUDOKITES.

ISZ PUIKIAUSIOS ant svieto popieros dėl gromatų ratzymo su puikiausiomis kvietkoms, apskaitymais ir pavincziavėnėms parsidūda po neiszpasakytai nžemintą prekę. Kas prisius 33c pacztinėms markėms gaus tuziną tų puikiasių ant visos pasaulės popierų su konvertais; kas prisius \$1.00 gaus 5 tuzinus. Kasztus prisiuntimomes apmokame

Perkupeziams, agentams ir pedlioriams dūdame didelį pelną. Ant pareikalavimo iszs nucziamė i visas dalis Amerikos

Uzsisteliūdami i ofieras ir prisiusdami ant jų pinngus visada uždėkite szitokį adresą.

W. KUDARAUCKAS, & CO.,
Box 234 LAWRENCE, MASS

Lietuviu užeiga.

Geriause užeiga dėl lietuvių isz viso miesto. Prilaikau visokius gėrymus, kaip tai: Alų, Arielką, Likierą, Vyną ir visokius Cigarus pirmos klesos, taipgi siuncziu pinigus i visas dalis svieto. Pardūdu Laivakortes ant visų linių. Apart to dūdu kiekvienam prieteliszką rodą.

Todėl nepamirszkit jog mano HOTELIS po No 1837 Main Ave. Providence, SCRANTON, PA.

Petras Lipavyczia.

SEND 50 CENTS to us with this ad, and we will send you our celebrated **LA BERTA GUITAR** by express, C. O. D., subject to examination. It is a genuine La Berta American made instrument of great beauty, perfect rosewood finish, very highly polished. Handsomely inlaid around sound hole and inlaid stripe in back, celluloid bound top edge. Fingerboard accurately fretted with raised frets, inlaid pearl position dots, American made patent head, and finest nickel plated tailpiece. A REGULAR \$8.00 GUITAR, powerful and sweet toned, furnished complete with an extra set of best quality steel strings and a valuable instruction book which teaches anyone how to play.

EXAMINE THE GUITAR at your express office and if found exactly as represented and the greatest bargain you ever saw or heard of pay the express agent \$3.65 less 50c, or \$3.15 and express charges and the complete outfit is yours. Satisfaction guaranteed or money refunded in full.

SPECIAL PREMIUM OFFER. With every order \$3.65 cash in full we will give a Lettered Fingerboard Chart. It is an accurate guide, having all notes, with sharps and flats in full view, and can be easily adjusted to any guitar without changing the instrument. With the use of the lettered fingerboard anyone can learn to play without the aid of a teacher. Write for free musical instrument and piano and organ catalogue. Everything at lowest wholesale prices. Address, **SEARS, ROEBUCK & CO., CHICAGO** (SEARS, ROEBUCK & CO. are thoroughly reliable. —Editor.)

Maistas

turi buti visatinai sutrovėtas.

Severa's

BLOOD PURIFIER

pagelbsti sutrovėti skilviui, czystyja kraują, sustiprina kuną

PREKĖ \$1.00.

Kataro apsireeiszkimuose, tekėjime isz nosies, plėmų ir užkimszime kvėpavimo per nosį,

SEVEROS

Severos Balsamas del Plaucziu

yra geriausiu ir pasekmingiausiai gydancziu. Nuo kosulio geriausia gyduclė 25 ir 50 cts.

W. F. SEVERA.
MANUFACTURING PHARMACIST.
CEDAR RAPIDS, IOWA.

Severos gydūlės yra gamamos pas A. Groblevskį, 111 Main str Plymouth, Pa.

Graicziausiai iszgydo visokias ligas

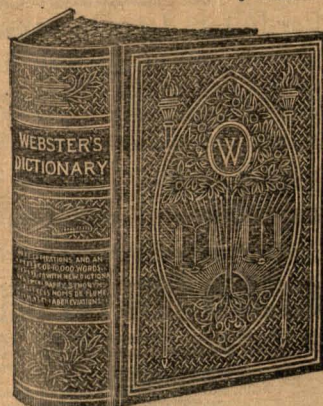
Dr. J. Szlupas

Telephone 4373. 421 Penn. Ave.

Scranton, Pa.

An \$8.00 DICTIONARY for \$1.00

The New Werner Edition of Webster's Dictionary.....

Newly and magnificently illustrated. We offer you the best Dictionary ever put on the market at a low price. This new edition contains many special features such as dictionary of Synonyms and Antonyms, lexicon of foreign phrases, dictionary of abbreviations, colored plates, etc., etc. Remember this is not the cheap book but a beautifully printed edition on fine paper with thousands of valuable additions of aid to students and business men. If you desire this book, send us our special offer price, \$1.00, and we will send you this great dictionary, bound in cloth or send us \$2.00 and we will send the same book bound in full tan sheep, with a beautiful cover design. The handsomest low-priced Dictionary ever published. For every day use in the office, home, school and library this dictionary is absolutely unequaled. Forwarded on receipt of our special offer price, \$1.00 for cloth binding or \$2.00 for the full tan sheep. If it is not satisfactory, return it and we will refund your money. Write for our special illustrated catalogue, quoting the lowest prices on books, FREE. We can save you money. Address all orders to

THE WERNER COMPANY,
Publishers and Manufacturers. Akron, Ohio.
[The Werner Company is thoroughly reliable. —Editor.]

WM. N. REINOLDS, Jr.,
ADVOKATAS.

42 Welles Building,
Wilkes-Barre, Pa. Telephone 306
Skolina piningus.

W. SŁOMINSKA,

679-Milwaukee Avenue, CHICAGO, ILL.

*Mano Dirbtuve tapo
Apdowanota*

DWIEMS MEDALIAIS

ant Kosciuszkos Parodos už rupestingą, teisingą ir artistiszką iszdirbimą.

KARUNŲ, SZARPU, KUKARDŲ, ROZETŲ, BERLŲ, MARSZALKINIŲ LAZDŲ ir tt.

Turiu už garbę apreiksztii guodotiniems Kunigams ir guodotin. Draugystėms, kad asz dirbu wisus augszcziaus paminėtus daigtus Pigiausei, Teisingiausei ir Geriausei, nes per 30 metų užsiimdama iszdirbimais igijau geriausę praktiką ir dėl to galiu wisą padirbt pigiau ir geriau negu kiti fabrikai.

Su guodone

W. SŁOMINSKA, 679 MILWAUKEE AV., CHICAGO, ILL.

